

MEGHIVÁS
 a „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete”
 alakuló közgyűlésére.

Miután a „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete”-nek megalakulásához szükséges előfeltételek immár teljesültek: a létesítő bizottság nevében ezennel tisztelettel meghívom a „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” összes t. cz. alapító-tagjait ezen intézet

első és alakuló közgyűlésére

mely a létesítő bizottság által kiküldött végrehajtó bizottságnak határozata folytán

folyó évi augusztus hó 31-ik napján, vasárnap délelőtti tíz óraker

a pesti megyeház gyűléstermében fog megtartatni.

Napirend:

1. A létesítő bizottság jelentése.
2. A létesítő bizottság és a pénzügyminiszter ur között kölcsönösen megállapított s az utóbbi által az 1879. XXXIX. t. cz. 7. §-a értelmében előlegesen megerősített alapszabály-tervezetnek tárgyalása s illetőleg elfogadása.
3. Az intézet megalakulásának elhatározása.
4. A közgyűlés által elfogadott alapszabályok értelmében az igazgatóság s felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.

E közgyűlésen résztvehetnek az alapszabály-tervezetnek alább ideiktatott §-a értelmében akár személyesen, akár az általuk meghatalmazott alapító tag útján az intézet mindazon alapító tagjai, kik az alapítványainak megfelelő első befizetést az iránt kibocsátott felhívásban megjelölt határnapig teljesítették, és erről szóló betéti könyvecskejük ellenében kiszolgáltató szavazati igazolványukat **három nappal az alakuló közgyűlés előtt, vagyis folyó évi augusztus hó 27-ik napjáig** a létesítő bizottságtól (keresési ut 1. sz. I. em. 8. ajtószám) kivették.

Budapest, 1879. évi július hó 29-én.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete”-t létesítő bizottság nevében:

Gróf Festetics Pál s. k.
 bizottsági elnök.

Kivonat az alapszabály-tervezetből.

34. §. A ki akár saját magára nézve, akár pedig más tagok nevében mint azok meghatalmazottja, a közgyűlésen szavazati jogát gyakorolni akarja, tartozik az igazgatóságtól (illetőleg a létesítő-bizottságtól) szavazati jegyét legkésőbb **három nappal a közgyűlés előtt** kivenni, mely időn túl szavazati jegy ki nem szolgáltaték.

(Utánnymot nem díjazatik.)

5453

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

A MYTHOLOGIA KÉZIKÖNYVE.

Irta

COX GYÖRGY,

fordította és a finn mythológiával bővítette

Dr. Sinonyi Zsigmond.

Ara angol vászonba kötve 2 frt.

GÖRÖG REGÉK.

COX GYÖRGY után

az eredeti angol második kiadás szerint magyarra fordította s bevezetéssel

ellátta

KOMÁROMY LAJOS, tanár.

Ara angol vászonba kötve 2 frt 80 kr.

EGYHÁZJOGTAN

KÜLÖNÖS TEKINTETTEL

A MAGYAR PROTESTÁNS EGYHÁZ JOGI VISZONYAIRA.

Irta

KOVÁCS ALBERT.

Ara füzve 5 forint 40 krajczár.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazhatósága végett a magas es. kir. magyarországi helytartóság ált. engedélyezett

Köszvény-vászon

mindenfélé köszvény, csúz (Rheuma) inszagya és, mell-görncz-fájdalmak, keresztcsontfájás (Hexenschuss), lábköszvény stb. ellen.

Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettős-erejű 2 frt 10 kr.

Ezen köszvényvászonnal azzal különbözik valamennyi létező többi szerkelettől, hogy csakugyan használ.

Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenfélé sebek, gyenedések és daganatok ellen — Egy köcsögára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 kr-rel több. Valódián Posten egyedül csak **Török József** ur gyógyszerárában, király-utca 7. sz. **Debreczenben**: Roischneck ur gyógyszerárában. **Szombathelyen**: Philich Ferencz ur gyógyszerárában. — **Mohácsban**: Jászovics Károly. — **Kolozsvárt**: Wolf gyógyszeráránál. — **Pécsen**: Zsolt sz. — **Szegeden**: Weizlein és Kovács gyógyszeráránál. — **Temesváron**: Krali. — **Nagyváradon**: Molnár gyógyszeráránál. — **Székeshelyen**: Dieball. — **Gyöngyösön**: Ujháry gyógyszeráránál. — **Szigetváron**: Eberfeld W. — **Miskolcz**: Vozzay gyógyszeráránál. — **Pozsony**: Schopper. — **Kassán**: Eschwig Ede és fia gyógyszeráránál. — **Wandraschek**. 5458

Epen most jelent meg!

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából

szerkeszti

GYULAI PÁL.

1879. július—auguszt. **40-ik sz.** Ára füzve **2 forint.**

TARTALMA:

- I. PIUS PÁPA ÉS HUNYADI MÁTYÁS KIRÁLY. — Pór Antaltól.
- II. ÉLETEM ÉS KOROM. (V.) — Pulszky Ferencztől.
- III. MUHAMMEDÁN FŐISKOLAI ÉLET. — Goldziher Ignácztól.
- IV. CAMERON ÁFRIKAI UTAZASA. (I.) — Varga Ottótól.
- V. TOLDY FERENCZ HÁTRAHAGYOTT IRATAIBOL. (III.) T. I.
- VI. FAUST. — Beszély kilencz levélben. Oroszból Turgenyev után. Asbóth Oszkártól.
- VII. KÖLTEMÉNYEK: Puztán. Szász Károlytól. Catullusból. I—III. Latinból. Csengery Jánostól.
- VIII. DÉLÁFRIKAI BONYODALMAK. — Rakovszky Istvántól.
- IX. NYELVTUDÁS ÉS NYELVTUDOMÁNY. — Irenopoeustól.
- X. ERTESÍTŐ: Gumplóvicz L., Nationalitäten und Sprachen in Oesterreich-Ungarn. —e— Salamon Ferencz: A magyar hadi történehez a vezérek korában. Marczali Henrik. — Károlyi Árpád: Adalék a nagyváradi béke s az 1531—36 évek történetéhez. i—k.

A **Budapesti Szemle** tájékozni igyekszik a magyar közönséget azon eszmékről, a melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a szaktudomány és művelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom között.

E folyóirat a Magyar Tudományos Akadémia megbízásából és támogatásával jelen ugyan meg, de a cikkek irányáért és tartalmáért egyedül a szerkesztőség felelős.

Megjelen évenként hatszor, kéthavi kötetekben, 13—14 ivnyi tartalommal. Előfizetési ára, bérmentes küldéssel, egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Minden egyes szám 2 frton megszerezhető.

Előfizetéseket minden könyvárus elfogad.

Franklin-Társulat.

magy. irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent minden könyvárusnál kapható:

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNELME.

Irta

HORVÁTH MIHÁLY.

Az új dolgozat második, bővített kiadása.

30. füzet. — Ára egy-egy füzetnek füzve 1 forint.

Horváth Mihály „Magyarország történelme” című nagy munkája — melynek második bővített kiadása 1871-től 1874-ig nyolcz nagy kötetben megjelent — nem szorul ajánlgatásokra vagy dícséretre. Általánosan el van ismerve, hogy a magyar nemzet szép történetét senki sem ecsegette még oly hiven, tárgyilagosan, oly széleskörű szakjártassággal és oly művészi szép előadással, mint veterán tudósunk. Epen ezért hazánk ezen legterjedelmesebb történetírójának, egy művelt magyar ember házából sem szabadna hiányzani. Azonban a nyolcz kötetes nagy műnek az ára 30 forint, s eddigelé a munka csak együttesen, egészében volt megszerezhető. Sok művelt magyar embernek kellett emiatt nélkülözni könyvtárából irodalmi munkát drága gyöngyét, mert tudvalevő tény, hogy számos képzett egyén van, a ki bármily irodalmi műért sem képes egyszerre 30 forintot kiadni. E körülményt tekintetbe véve, határoztuk el, hogy minél több történetkedvelő számára megszerezhetővé tegyük nagy történetírónk e legnagyobb alkotását. A fentemlített kiadás nyolcz kötetét ennél fogva felosztottuk 30 füzetre, melyekből havonként két két füzet fog kiadtni. E füzetek egyenként megszerezhetőek. Egy-egy 10 ivre terjedő füzet ára 1 frt. A részletekkel való beszerzésnek ezzel tág tere nyílik, s eszentül csekélyebb megerőtetéssel juthat bárki is a becses mű birtokába.

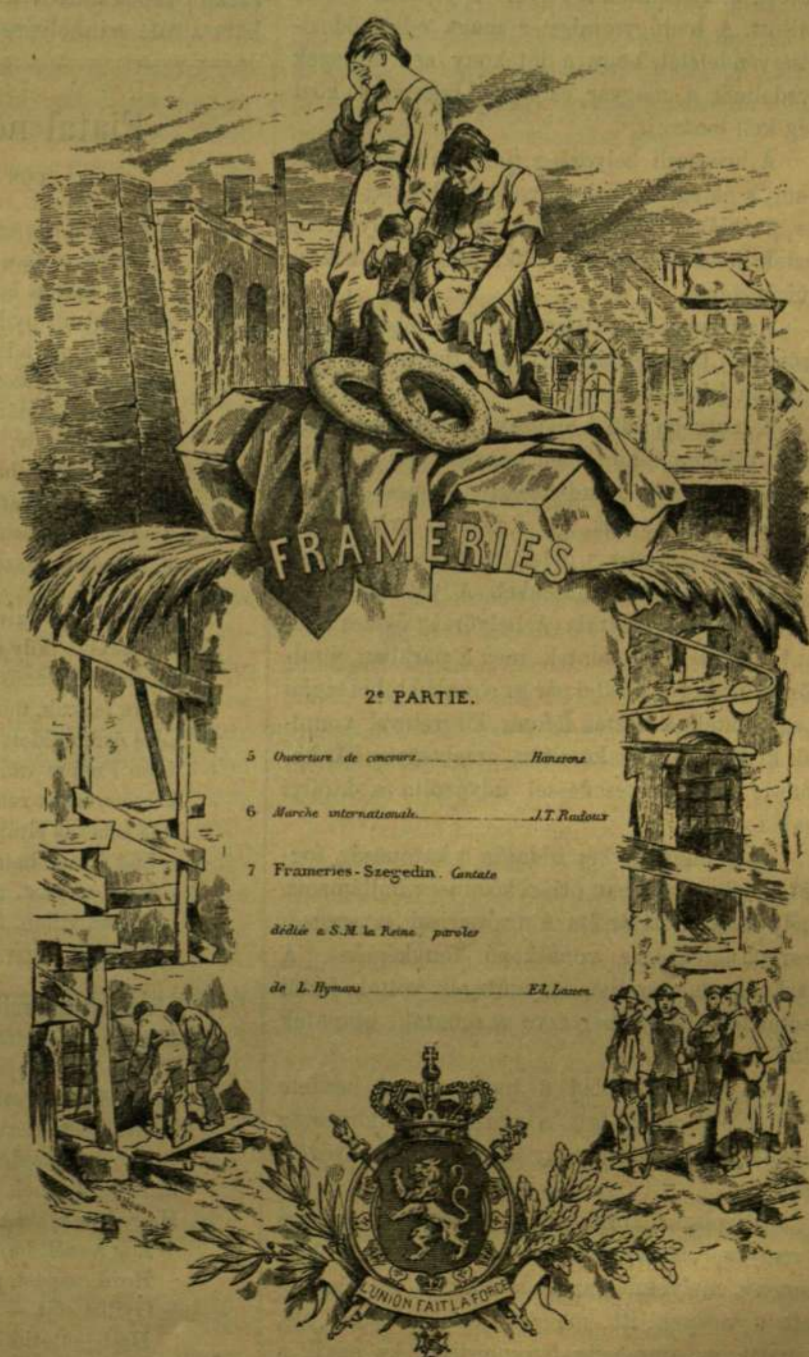

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: / egész évre ... 12 frt / félévre ... 6 * / Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: / egész évre ... 8 frt / félévre ... 4 * / Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: / egész évre ... 6 frt / félévre ... 3 *

32-dik szám. 1879. **BUDAPEST, AUGUSZTUS 10.** **XXVI. évfolyam.**

A BRÜSSZELI JOTÉKONYCZÉLU HANGVERSENY PROGRAMMLAPJA.

A BRÜSSZELI JÓTÉKONYCZÉLU HANGVERSENY.

Mikor az egész művelt világ, a nagy nemzetek és nagy városok, egymással vete- kedve siettek emberiségi érzelmeiket s Magyarországi iránti rokonszenvüket, a szegedi katasztrófa által sújtottak fölszólására a királyné felé fordul. Ime ez a pár versszak a költemény- ből, bár meg kell vallanunk, hogy a fordítás sokkal mögötte marad az eredetinek.

Mikor kezünk megnyílik a nyomornak,
A trónra nézünk! s hódolatba formak
Érzéseink a fenkölt Nő előtt!
Széld királyné! meg van hajtna főd!
A belga föld s a szép magyar hazá
Egyként honod, oh! népek vigasza!

Kegyetlen szárnnyal ott csapott alá
A rombolás, hol egykor bölösöd regett,
S a belga föld visszhangot adva rá
Üngvászdrf fokede zászlót lenget;
Egy kéz segítsen kettős szenvedést,
A két hazát egyként szivedbe vésd,
Ó néki honod, ki a kettőt szánja:
Nővére annak és ennek *Leányja!*

Nem is maradt. S a belga nemzet, szeretett királynéja iránti hódolatnak is tekintete, a tisztán emberbaráti s jótékonyági színezete mellett, azt, a mit Magyarország árvizkárosultjaiért minden ország megtett, részéről is — s magához képest lehetőleg még nagyobb arányban meg- tenni.

Sajátságos, hogy a jótékonyági mozgalom Belgiumban a nemzeti katonaságtól indult ki. A szegedi katasztrófa hírére a hadügyminiszter mindjárt elrendelte, hogy a helyőrségek az árvizkárosultak javára jótékony zenei előadásokat rendezzenek. A vidéki helyőrségek siettek is ele- get tenni a rendeletnek s az előadások számos helyen tényleg meg is tartottak.

A főváros, Brüsszel helyőrsége még hátra volt, mivel az valami nagyobb szerűt, hozzájuk s a fővároshoz méltóbbat akart, a mi egyszers- mind a királyi párhoz is, melynek részvétéről bizonyosak lehetnek, méltó legyen. Ezalatt egy roppant bányarobbanás, Frameriesben, a magyar szerencsétlenséghez egy belgaföldi csapat is csatolt, mely szintén segélyért s jótékonyáért kiállott. A hadügyminiszter maga oda módosí- totta rendeletét, hogy a jótékony zeneünnepek jövedelmét a magyar és belga inségek közt meg kell osztani.

A brüsszeli helyőrség tiszteire most került a sor, s ők egyszerű hangverseny helyett a vá- ros parkjában tartandó fényes ünnepélyt ren- deztek, jeles írók, zeneköltők, művészek közre- működésével.

Az ünnepély augusztus 3-kán ment végbe, s róla az „Independence Belge“ tudósítása már előttünk fekszik.

A legszebb idő kedvezett az ünnepélynek, mely minden tekintetben nagyszerűen sikerült. Jövedelmét, mely mindenesetre tetemes összegre rug, még nem tudjuk. De a részvét őriási volt. Egész Brüsszel már a délelőtti órákban tele volt a vidékről összesereglettekkel. A vasutak őriási közönséget szállítottak. A helyőrség összes tisz- jei teljes díszben jelentek meg a parkban, s mi- dőn 2 órakor a királyi pár és a család többi tagjai megjelentek, a tisztek fényes kíséretével vonul- tak ki a számukra készített emelvényre. A kö- zönség nagy lelkesedéssel üdvözölte a királyi családot.

Az emelvény két oldalán a katonaság fog- lalt állást. A parkban őriási közönség hullámozott, mely mohón vásárolta a frameriesi és szegedi szerencsétlenségre vonatkozó fényképeket. A park egyéb részeiben ágyútegek voltak festői csoportoztatban elhelyezve s műszaki csapatok által környezve.

A királyi család a hangverseny kezdete előtt rövid sétát tett a parkban a közönség között, s mindenütt nagy lelkesedéssel üdvözöl- tetett.

Művészi tekintetben is teljesnek mondható a nagyszerű hangverseny sikere. Két zenei köl- temény, melyeknek szövege már előre közöl- tetett s melyek itt megzenésítve adtak elé, képezte az ünnepély fénypontját. Az egyik a „Szeged és Frameries“ című kantáta, Hymans Lajostól, emelkedett s meleg hangú szép költe-

mény, mely magyar fordításban is megjelent több lapban s mely a két szerencsétlenséget összefoglalja s mindkettő enyhítéséért a királyné felé fordul. Ime ez a pár versszak a költemény- ből, bár meg kell vallanunk, hogy a fordítás sokkal mögötte marad az eredetinek.

Mikor kezünk megnyílik a nyomornak,
A trónra nézünk! s hódolatba formak
Érzéseink a fenkölt Nő előtt!
Széld királyné! meg van hajtna főd!
A belga föld s a szép magyar hazá
Egyként honod, oh! népek vigasza!

Kegyetlen szárnnyal ott csapott alá
A rombolás, hol egykor bölösöd regett,
S a belga föld visszhangot adva rá
Üngvászdrf fokede zászlót lenget;
Egy kéz segítsen kettős szenvedést,
A két hazát egyként szivedbe vésd,
Ó néki honod, ki a kettőt szánja:
Nővére annak és ennek *Leányja!*

E költeményt, mely a zenésítésre nagyon alkalmasnak bizonyult, Lassen, tehetséges zene- költő kiváló sikerrel használta fel. A kart fiatal leányok egész serege énekelte hozzá. A kantatét megnyitó halk (andante) a szív mélyéből jó s a szív mélyéig hat. A végső versszak dallamába bele zúgta Brüsszel összes harangjai s az utolsó hangnál egyszerre megszólaltak a parkban felál- litott ágyuk.

A hatás őriási volt.

A másik költemény címe: „Művészet és jótékonyág“; szerzője Clesse, zenére tette Lim- nander. Mind a két költemény francziául írva, belgára is átfordítva, díszes lapon előre megje- lent s kiosztatott a közönség közt.

A zenei előadások közeit a képzőművészet nyújtotta élvezet töltötte be. Két szalon volt kép- kiállításnak berendezve, s a jelesebb belga művé- szektől képek állítva ki, melyek egy része a két katasztrófa színhelyére vonatkozott.

Fiatal nő halálára.

(1878. decz. 10.)

Álmodott egy szív sok szépet:
— Szép virágos kertbe lépett,
Rózsa nyílt bokron, ágon,
Harmat ült nyíló virágon.
Édes öröm: üde rózsa,
Illatát mely szerteszórja,
S ittassító illatárba.
Dobban a szív, üdvre várva.
Zúg a szél, hajt szárnya felhőt,
Hord csapást, mélyébe rejlőt;
Gyilkos villan, fenyegetve,
S vérzik a szív néma sebbe!

Álmodott egy szív sok szépet:
— Szeretve mily szép az élet;
Hű szív dobbanása mellett
Üdvre fekszik, üdvre kelhet;
Édes öröm áldott méze,
Napról napra van benn' része;
A gyönyörnek rengő karja
Még sebé is eltakarja...

Zúg a szél, hajt szárnya felhőt,
Hord csapást, mélyébe rejlőt,
Gyilkos villan, fenyegetve —
S vérzik a szív néma sebbe!

Álmodott egy szív magának:
Angyalok hajt föl s lejárnak,
Kél az ajkon dajka-ének,
Ügy örül két gyermekének;
Lopva, félve nézi őket:
Oh, mikor majd nagyra nőnek!
Mint nő bennök boldogsága,
Hogy lesz majd bennök megáldva!
Zúg a szél, hajt szárnya felhőt,
Hord csapást, mélyébe rejlőt;
Gyilkos sűjt — a szív találva —
Hajh, sötétlő sirba száll ma!

Dömény József.

Emlékezés az Obrenovicsokról.

A dinasztia alapítója. — Milos. — Mihály herceg és magyar nevelője dr. Patzek.

Az e század elején, Kara Gyorgye alatt, folytatott szerb-török háboru egyik alvezérének, Obrenovics Milánnak atyja özvegyen maradván, elvette másodsori nősülésekor egy jó hirben álló gazda, Theodorovics özvegyét. Ez özvegy- nek már akkor volt két serdülő fia: Theodorovics Milos és Jefrem. Midőn a fent említett Obrenovics Milán egy 1808 körül Bukarestbe küldet- tett az orosz segély rendezése végett, maga helyett a csapatok vezérévé mostoha testvérjét Milost hagyta, a ki elhagyva édes atyja Theodo- rovics nevét, fölvette mostoha bátyja nevét, az Obrenovicsot. Így hát a mostani Obrenovicsok tulajdonképen Theodorovicsok.

Milosnak, a későbbi fejedelemnek Mihály herceggel — ennek törvényes fia nem lévén — magva szakadt. Testvérjének, Jefremnek volt egy Milos nevű fia, ki Bukarestben a román se- regben szolgált, és elvette Katargiu Máriát, kitől Milán, a mostani szerb fejedelem származott.

Az igazi Obrenovics, az első Milán, meghalt Bukarestben a nélkül, hogy gyermekei maradtak volna.

Milos T. Obrenovics I. — így irta nevét — a későbbi szerb fejedelemmé lett Milos, nem birt mostoha bátyjának sem tudományával — még irti sem tudott, — sem szelidségével, de a természetes ész, vasakarát, makacs ragaszkodás az egyszer elhatározott dolog keresztülviteléhez, a keleti szláv ravaszság sokkal nagyobb mérték- ben megvolt benne, és — hozzá járulván a kö- rülmények is, őt országa egyik legkitünőbb fér- fiává és fejedelmévé tették.

Neje szintén kitünő nő volt. Midőn egyszer Milos elvesztette az ütközetet, neje lóra pattant, maga mellé véve a metropolitát, a futó sereg elé állt és kötőjét leoldva, rá kiáltott a kétségbeesett Milosra: „Nesze ez a kötő Milos, szaladj a sváb- hoz tul a Száván, majd verekedünk mi helyet- ted!“ — Ez hatott, a szerbek visszafordultak és a megzavarodott törökök közt nagy vérontást vittek végbe. Itt lett a Milos foglya két igen fiatal török. Milos neje és anyja jól bánt a foglyokkal, levelet irattak velők Sztambulban lakó anyjuk- nak, hogy milyen jól bánik Milos a foglyokkal, míg Kara Gyorgye mind megöleti őket, milyen jó volna Milost tenni kneznek Kara Gyorgye helyett; őket is szabadon bocsátaná, de fél a többi szerbek bosszujától, stb. A hatás nem maradt el, a következő békekötéskor Milos há- rom megye ura és goszpodárja lett. Itt kezdődik az a kiolthatatlan ellenszenv és gyűlölet, mely az Obrenovics és Kara Gyorgye család közt mai napig fennáll, és a mely annyi szerencsétlensé- get hozott már Szerbiára.

E helyen egyáltalában nem szándékunk tör- ténelmet írni, csak némely mulattatóbb részletet kívánunk megismertetni az Obrenovicsok magán- életéből, miről a történelem hallgatni fog, mert apróságok; de azt hiszem, a „V. U.“ olvasókö- zönsége elég érdekesnek fogja találni a nagy- részt szem- és fültanuk után leírottakat.

Milos fejedelem korában iszonyu szigorral bánt el a bűnösökkel minden kihágásnál, a bünt rögtön és sokszor nagyon is drasztikus módon büntette. Beszélük, hogy egyszer egy szegény asszony megállította az utcán és kért tőle egy aranyat, hogy már hét nap óta halva fekvő gyermekét eltemettethesse, mert a pápa nem akarja eltemetni, míg egy aranyat nem fizet neki. Milos elment maga, megfizette a pópának az aranyat, beszenteltette a gyermeket, de a gyermekkel magát a papot is eltemettette eleve- nen, s midőn ezért a metropolita megjegyzéseket tett: azt mondta, hogy „jó ha a farkas néha

megeszik egy-egy bárányt a nyájból, mert akkor a pásztor jobban vigyáz“, és ezzel el volt igazi- va a dolog.

Egy bánati szerb „tudós“ ment egyszer hozzá titkárnak ajánlkozva. Pár napra reá hivatja Milos, hogy ha kedve tartja és hűségese lesz, hát ime most elfoglalhatja helyét. A szerb fogadott mindent. „Na hát jer le vélem a kertbe sétálni, majd elmondom, mi lesz a kötelességed“. — Egy ut kanyarodásánál az új titkár majd hanyatt esett ijedtében, mert egy uri embert látott a fára fölakaszva. „Na ne ijedj meg, — mondá Milos — ez volt a te elődőd, ennek is elmond- tam mi lesz a kötelessége, de nem fogadta meg a jó szót“.

A szerbeknél nagyon tág fogalom uralko- dott az enyém és tied felől. Milos szigora azon- ban hamar rendet csinált; egyszer egy jó teli erszényt tétetett le Milos Belgrádban a Sztam- bul-kapu mellé. Három napig hevert ott a pénz, senki nem mert hozzá nyulni, utóljára is Milos vette föl.

Fő hibája, a nyakasság és hirtelen harag, sokszor igaztalan tette ösztönözték, de csak így tudott szert tenni arra a tekintélyre, melylyel birt, hogy midőn már oláhország emigrans volt is, kerülte mindenki, a ki valaha megsértette.

Milosnak két fia és két leánya volt. Na- gyobbik fia Milán, a II. Obrenovics, szelid, jó szívű ember volt, de beteges s rövid pár hónap- uralkodás után mellbajban meghalt. Milos má- sodik fia Mihály volt, a III. Obrenovics, kinél a szerbeknek sem hazafiasabb, sem igazságosabb, sem bölesebb fejedelem nem volt; de mert nem ölette két minden legkisebb gyanura rakásra, meg kellett halnia. Leányait Magyarországra adta férjhez, az egyiket Varádiai Baics, a mási- kat Rudnai Nikolics vette nőül, a kik Mihály herceg halála után javait örökölték.

Midőn az országból az 1830—31-ki khol- era dühöngött, Milos Pestről hozott fiatal or- vosokat, a kiknek Szerbia nagy híjával volt. Ekkor ment el oda doktor Patzek Károly. Milos hamar fölismerte benne a jeles készülségű, nagy tehetségű fiatal embert, elébb belgrádi fő- orvosrá, azután a karantinák inspektorává, majd az ország főorvosává tette, végre pedig Mihály herceg nevelésére bízta meg. Soha Milos jobb választást nem tehetett volna. Az Obrenovics-ház- nak nálánál őszintébb híve, előrelátóbb tanács- adója, önzetlenebb szolgálója nem volt. Nem há- zasodott meg, csak hogy életét az Obrenovicsok érdekének szentelhesse; de Milos szerette is, be- csülte is mint legjobb barátját, Mihály herceg mint legnagyobb jóltevőjét, második atyját há- tártalan bizodalommal ruházta fel; — az a fia- tal ember pedig a Tegensee* mellett talán job- ban imádtá mint atyját, mert néki atyja, tanács- adója, nevelője, mindene doktor Patzek volt.

Milos nem csak nagyon szerette, de na- gyon is féltette fiait. Midőn egyszer az ország beutazására indult — természetesen lóháton, — Mihály herceg kérte, hogy vigye magával. A herceg ekkor olyan 14—16 éves gyenge, nyu- lánk fiatal ember volt; — Milos beleegyezett és hívatta a lovász-mestert. — „Adj a fiannak egy jámbor lovat, de vigyázz, valami baj ne legyen“. A lovász adott egy fekete mént. „De hát jámbor-e az a mén?“ „Jámbor és megbízható, kegyelmes uram.“ „Na jól van, de baj ne legyen!“ — Midőn már Kragujevácz felé jártak, a fiatal her- czeg lova kirugott, és elkezdett nyargalni a kö- zeli erdőnek. Milos halott-halvány lett, megfor- dult, kikapta övéből pisztolyát és rá sütötte a 20—25 lépést hátrább jövő lovászra. A lovász előre sejtette, mi lesz véle, lelökte magát a lórol

* Velimir Theodorovics, Mihály hg természetes fia. A boldogult herceg már készüléket tett elismerésére, midőn a topesideri katasztrófa bekövetkezett.

és elterült a földön. — Pár percz mulva ime jön Mihály herceg ügetve az erdőből. „Nem lett semmi bajod?“ kérdi Milos. „Nem apám, a ló jámbor és okos állat, a legyekről szaladt az erdőnek, de mihelyt hüvőse ért: megállt.“ — „„Nem mondtam kegyelmes Knyaz, hogy jámbor jó ló az?““ — „Hát te még élsz, bese- nyák?“ . . . Milosnak visszatért a jó kedve. Este, midőn hárman: Milos, Mihály herceg és doktor Patzek együtt theáztak, Milos, hogy rossz lövő hirába ne jöjjön, azt mondja: „Hát dok- tor, te azt gondold, meg akartam én azt a Jotzót löni? Nem én, csak tréfáltam.“

Ugyanezen urban történt, hogy az ilyen hercegi utazásokhoz csak a fejedelemnek és legközelebbi hozzátartozóinak volt saját lova, a többiek mint a doktor, segédtisztek, főispánok, mind posta-lovon utaztak, melyeket minden állomáson kifizetni tartoztak. Az egész csapat- ból pedig csak doktor Patzek fizetett rendesen, a többiek a fejedelemre appelláltak, gondolva, hogy attól nem meri senki kérni a fizetést. Kragujeváczon azonban a fő postatiszt egyenesen Miloshoz ment panaszkodni. — A fejedelem hi- vatja Milos Brkát: „Eredj, járd sorba az urakat mind kivétel nélkül, vedd meg a postalovak árát kétszeresen valamenyin, és hozd ide hoz- zám. Majd én fizetem ki a postát.“ — Jó része az uraknak, ha morogva is, de fizetett. Doktor Patzek azt mondta: „Én nem szoktam adós maradni senkinek, most is megfizettem ren- desen, nincs miért fizessenek“. — „De doktor, az Is- tenért!“ „Elég, Milos, nem fizetek! Mondja meg a fejedelemnek, a mit izentem.“ Milos her- czegnek jó kedve volt. „Eredj, Milos Brka meg egyszer és vedd meg a pénzét a doktoron, hadd lássuk, mit mond hozzá.“ Ez volt a parancsolat. A doktor, hogy értesére adja a hercegnék, hogy nem csak ő parancsol, azt izente vissza: „Hogy ha a magyar Palatinus, az én uram, felül- teti az egész kunsági regiment huszárját, és Mi- los herceg mellé az egész Sumadiát — ezekkel verte meg Milos a törököket, — még akkor sem fizetek, mert nem tartozom. Eredj Milos Brka, ezt így mondd meg.“ — Mikor Brka őrnagy visszament, Milos elnevette magát: „Tudtam én, hogy a doktornak lesz igaza“.

Milos roppant vagyont szerzett, de még ellenségeitől sem hallottam soha, hogy az orszá- got zsarolta volna, hanem az igaz, hogy még fe- jedelem korában sem színt meg kereskedni. Kü- lönösen, mivel Szerbiának és Törökországnak nincsenek sóteremtő telepei, e két országot szá- mos éveken át ő látta el sóval. A sok számadás közt alkalmas volt látni, hogy a román só Mi- losnak és társainak majd tíz éven át került Szil- lisztriába (per oka) $3\frac{3}{4}$, Vidinbe 5, Belgrádba $5\frac{3}{4}$ parába, s ő ezt adta 12 parával, és a pénze megfordult kétszer-háromszor egy évben. Mivel pedig ez millió oka számára ment, el lehet kép- zelni, mily roppant nyeresége volt mellette. Midőn egy magyar főur a dunai sziklák szétrob- bantásáról értekezett vele, alkalmlilag szemére lobbantotta, hogy mint fejedelemnek, nem igen konvenial a kepezkedés. Milos azt mondta rá, hogy: „Midőn a Krisztus megfeszítettése után a katonák veszkedtek a palástján, ott tátotta a száját egy magyar, egy oláh és egy szerb. A szép piros koponyeg fölbresztette bírügyukat; a ma- gyar indítványba tette, hogy jó lesz elvenni erő- vel, — az oláh, hogy jobb lesz ellopni, — a szerb pedig látva a katonák egyenetlenségét, azt mondta, vegyék meg olcsón, ő tudja, hogy há- romszoros árán el tudják adni. Látta, a szerb akkor is kepezkedett.“

Mint fejedelem, a maga nevére nem vásá- rolhatott, de emberei voltak minden ponton, a kik ellátták az üzletet. Báró Meidani, Simics, Sakelári, Musa Anasztazievics voltak a főbbek.

Egyszer Milos fejedelem korában sétált a Száva parton és meglátott egy izmos szerb legényt, hogy húzza a hajót hámba fogva. „Hogy hív- nak?“ „Misa Anasztazievics.“ „Hát mért hu- zod ezt a hajót?“ „Mert szegény vagyok.“ „Na jöszte, gazdaggá teszlek én.“ Fölvette ilyen ügy- nökének, csinált belőle hajótulajdonost, majd társat, és a hajóhuzóból lett ez a Misa több nagy uradalmak ura, ipja egy Karagyorgyevicsnek, Csernovicsnak, Szimicsnek stb. Hogy miként lett millionáriussá, nem tartozik ide. Misa késő vénségére Milost szerette utánozni, megragadta a hatalom- és rang-vágy, nem jutott eszébe, hogy „quod licet Jovi“ — de azért a hámat mai napig tartja, és büszkén mutogatja.

Egyszer egy szegény kaluggerrel volt Milos- nak összejövedése. A pápa nem hagyta magát, és keményen odamondogatott a fejedelemnek. Milos félharaggal fenyegette, hogy ha nem vi- gyáz szavára, majd leütteti a fejét. „Jól van, kegyelmes uram, azt megteheted, de hát nem gondolod meg, hogy ha nem lesz nyakam, hát hová akasztom én a patrafit (mismemondó ruha), mikor érted és országunkért imádkozom a litur- giában.“ — Ezt a papot Milos később archi- mandritának tette, az archimandritát pedig a Karagyorgyevics javára kiűtött forradalmok- Lotics, emezek embere, lelökte az emeletről, s ez szörnyet halt.

Ez a Lotics később egy sövény mellől lőtt a távozó Mihály hercegre, és ez csak a már egy- szer említett Brka Milos őrnagy éberségének köszönhetette, hogy már akkor utól nem érte gyászos sorsa. Később mind Milos, mind Lotics Romániába kerültek, amez mint a Karagyorgyevics jóságigazgatója, amez pedig mint buj- dosó fejedelem. Milos soha nem felejtette a szeretett fia ellen elkövetett sérelmet: „Miert nem lőtt én rám? csak egyszer a kezemhez kap- hatnám, elevenen nyuzatnám meg.“

(Folyt. köv.)

Felsőbüki id. Nagy Sándor.

Hazafi érdemek nem csak az állami élet magaslatain teremnek, nem csak államférfiak és hadvezérek tarthatnak igényt a polgártársak tisztelő elismerése által nyújtott koszorura. A társadalom életének zenynyi elágazásában min- denütt nyílik tér hasznos tevékenységre; s a ki e téren megteszi kötelességét, és még valamit kötelességén felül: az, ha szükebb körben is, de teljes mértékben igényt tarthat a kortársak elis- merésére s az utódok hálás emlékezetére. Nagy államférfiakat és katonákat sokszor nélkülözhe- tünk, sokszor kénytelenek vagyunk nélkülözni, kiváló polgárok nélkül soha meg nem lehet az ország. Az ő erényeik képezik a széles alapot, melyen az ország mai erkölcsi ereje és jövőjének biztonságára nyugszik.

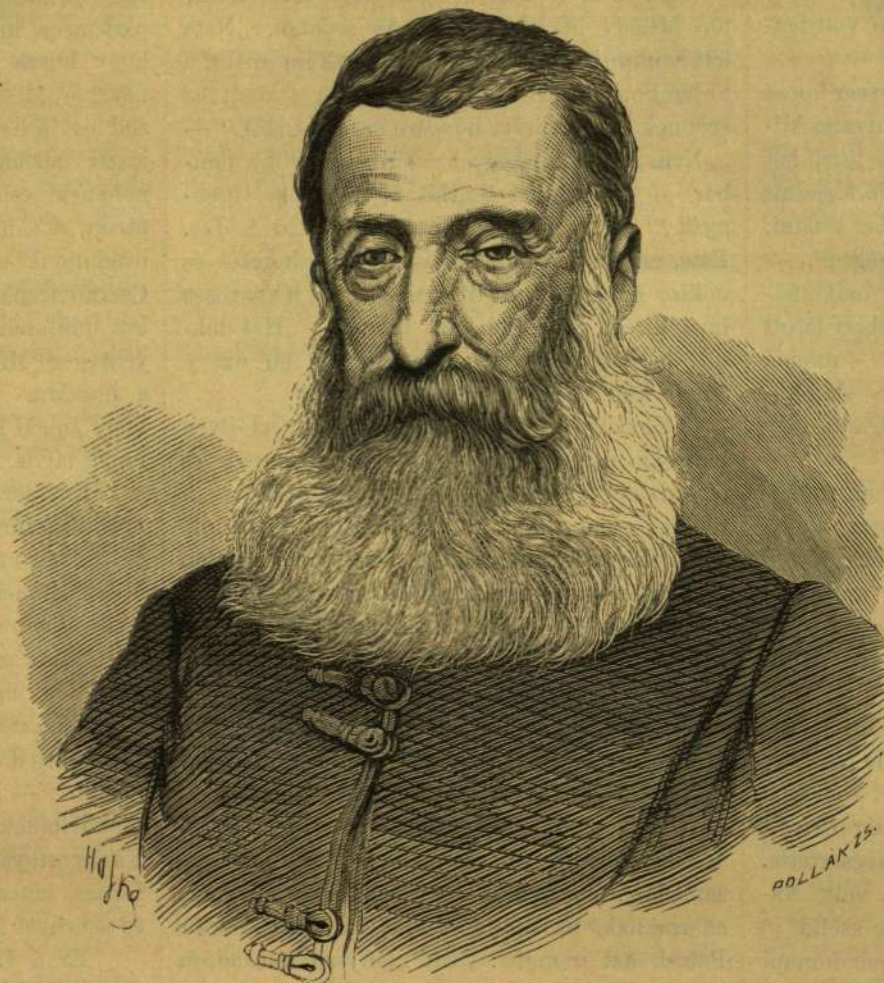
Ily kiváló hazafit mutatunk be e lap olva- sóinak felsőbüki idős Nagy Sándor vas megyei földbirtokosban, kinek nevével nem találkozunk ugyan országos politikai harcainkban, de a ki- nek egyénisége, a közügy iránti aldozatkezsége, és szerény esendben működő hathatós jótékony- sága csak annál méltóbb arra, hogy kiemelés- sék és mások elé példálul állíttassék.

Néhány hónapja járta be a lapokat az a bizonyára figyelemre méltó hír, hogy egy előkelő vas megyei földbirtokos a szombathelyi árvaház- nak 44,000 frtot, a kisczelli kórháznak pedig 50,000 frtot adományozott. E nagylelkű adomá- nyozó felsőbüki id. Nagy Sándor volt.

Nagy Sándor, tekintélyes vas megyei család sarjadéka, gymnáziumi tanulmányait Szombat- helyen, jogi tanulmányait Pozsonyban a kir. jogakadémian végezte. Ezeknek 1828-ban történt befejezése után átvette birtokait és testvéreinek

— a Vas Gereben korrajzaiban annyi kedélyes adomány kapcsolatlanban említett — Nagy Istvánnak elhunytával, ennek is örökösévé, s ez által Vas megye egyik leggazdagabb földbirtokosává lett. Ugyiszólván kizárólag a mezőgazdaságnak élt, melyet mint igaz magyar gazda valóságos szenvedélyvel üzött. Ok-szerű és szorgalmas gazdálkodásának eredménye nem is maradt el; birtokainak értéke és jövedelmessége folyton emelkedett s uradalmi mind fölszerelés, mind jövedelmezőség tekintetében valóságos mintagazdaságok. Hivalt sem a régi megyénél, sem később nem viselt; de 1848 előtt azért tevékeny részt vett a megyei közéletben és befolyását a megyei tisztválasztásoknál nagy mértékben érvényesítette; ő vezette az akkor nagy szerepet játszó kemencesaljai nemességet a választásoknál. Az akkor sem kevesebb szenvedélyvel folytatott választási küzdelmek közt sem engedte háttérbe szoríttatni lovagias érzelmeit, és jó hangulatát; ennek illusztrálásul fölemlíthetjük, mint jellemző vonást, hogy többször még oly választásoknál is, hol jelöltjével megbukott, saját párthívei mellett a „kortes-borból” az ellenpártiakat is megvendégelte.

A szabadságharc után természetesen vége szakadt nem csak a választásoknak, de a régi megyei életnek is. Nagy Sándor ezentúl alig jelent meg a közélet terén; egészen visszavonult családi körébe, elég gondot és foglalkozást talált terjedelmes birtokai kezelésében.

FELSŐBÜKI ID. NAGY SÁNDOR.

Alkotmányunk helyreállítása után, midőn a megyék termei a politikai küzdelmekre ismét megnyitáltak, Nagy Sándorral már nem találkoztunk a téren, melyen azelőtt oly otthonos volt. Nagy visszavonultságban és egyszerűségben élt ő martonfai lakásán kevesektől körveve s úgy szólván csakis az irodalom által tartva fenn az összeköttetést a külvilággal. De ezt az

végrendeletében közczelokra szánt, s a melyek főösszege 300.000 forintra rúg.

Egy nemes léleknek valóban fenkölt becsvégya az, hogy a nemzeti közművelődést, az emberi jótékonyt elmozdító cselekedetekben kíván egy jól végzett életnek maradandó emléket állítani. Ha nagyon bővében volnánk is a kiváló és nemes szellemeknek, — még akkor

összeköttetést azután gondosan ápolja; s alig van időszaki lap, alig van figyelemre méltóbb új irodalmi mű, melyet meg ne szerezne, s el ne olvasna. Ezért magányában is élénk részt vesz a nemzet szellemi életében és teljesen annak színvonalán áll. De van azután elzárkózottságában egy másik, még nemesebb összeköttetése a külső társadalommal, s kivált annak haladásra törekvő vagy szükségét szenvedő részével; ez összeköttetést azon nagylelkű adományai képezik, melyeket időnkint közművelődési és jótékonyt célzatra áldozni szokott, s a melyek ép úgy bizonyítványai élénk és minden szép iránt hevűlni tudó lelkének, mint minden emberi fájdalom iránt fogékony nemes szívének. Ujabb adományai közül megemlékezünk már azon két nevezetes — 44.000 és 50.000 frtos — alapítványról, melyeket hivatkozással bírói kézbe letett végrendeletére a vas megyei árvaházra és a kisczelli kórházra tett, s a melyekkel ezen közhasznú intézetek létrejöttét biztosította. Ez adományai azonban csak kis részei azon igen jelentékeny alapítványoknak, melyeket ugyanazon

A FELKAI TÓ A KÁRPATOKBAN.

is szívünkben kívánnunk kellene, hogy e derék hazafinak még életében legyen alkalmá nem csak végrehajtani azon nemes tetteket, melyekről végrendeletében intézkedik, de még hosszú időn át élvezni is az általa elvetett mag szép gyümölcsözését. A siker látása, az öntudat, hogy az áldozatok nem veszttek kárba, a meggyőződés, hogy a jó tett csakugyan jót termett — bizonyára a legméltóbb jutalma a közérzetben önzetlenül áldozatokat hozó hazafinak. Ámde ez a jutalom néha csak későn érhetik meg; közelebbi és nem kevésbé méltó jutalma a hazafias tetteknek a kortársak hálás elismerése, mely azon derék férfiat is, kinek egyéniségét és tetteit bemutattuk, méltán környezi nem csak szűkebb ismeretségének körében, nem csak meggyében, a jeles férfiakban éppen nem szűkölködő Vas megyében, mely közvetlenül élvezi, de országszerte, a hova csak ama tettek híre eljut. Mi is örömmel rójuk le a tisztelet adóját a szerény elvonultságban élő hazafiu érdem iránt.

A felkai völgyben.

A kies Tátra-Füred fölött ott mered a központi Tátra s ezzel egész Magyarország legmagasabb sziklaorma a gerlachfalvi csúcs. Annak az irányában kell haladni, hogy az ember eljusson a már tekintélyesebb alpesi tengerszemek egyikéhez, az u. n. felkai tóhoz. Nem is fáradságos az út. Nye-regbe ül a természet barátja s a jámbor pára két órai csendes kapaszkodás után elviszi egész odáig, eleinte szép fényerdőn át, majd a gyalogfenyő bozótjai között, míg végre csak a pázsitból kimeredő sziklatömbök kísérik el kanyargó útjában, föl, föl egy hatalmas sziklapárkányra, melynek tetejébe érve, egyszerre szeme elé tárul mélyen alant a megragadó sziklavölgy, fenekén a smaragd színű terjedelmes tóval, s fölötte az óriási ezüsfátyolként alászakadó fehér vízómlással. E vízesés 52 ölnyi magasból zuhan alá, tajtékzó széles sugárban, mely mielőtt elérné a tavat, a „gránátfal”-nak nevezett meredek hegyoldaltól leszakadt görgők kövek roppant halmaza alá furja magát s onnan buvik elő ismét tisztá kristályvizével.

A tó 5187 lábnyi magasságban fekszik a

tenger színe fölött, alakja körded, mintegy 300 láb hosszal és a közepén 120 láb szélességgel. Az egész tó köröskörül kuszó gyalogfenyővel van benöve, keleti partján tágas, lejtős gyepel,

EGYIPTOMBÓL. — KARNAKI ROMOK.

EGYIPTOMBÓL. — RAMSZEZ KÉJPALOTÁJA.

a hol a lovakat vissza szólás hagyni, ha az ember még följebb akar hatolni a sziklaormokba. Most e tér közepén áll a Hunfalvy-menedékház, melyet a Kárpát-egylet tavál építtetett.

A völgy egy tökéletes medence, a legnagyobb szerűek egyike, a melyet a természet keze alkotott. A párkány mellett, — melyről az utas hátratekintve ott látja a mosolygó Poprád-völgyet, a távolban a gömői és lipői hegyekkel, csak egy kis nyílás van, melyen a tó vize lefolyik. Azonkívül mindenfelől óriási kőhegyek meredek körfala fogja be. Szemközt látszik a már említett gránátfal a 40 fok alatt lerobbanó nagy vízeséssel, — keletre a Szekrényhegység égbenyülő szakadékos, vad fekete gerince, mely csaknem függőlegesen emelkedik szédítő magasra, csorba, kiálló eleivel, könyökével, melyek a levegőben lebegni s a legkisebb tasztásra alázuhanni látszanak, a képzletnek minden erősebb megfeszítése nélkül könnyen egy nehéz pánczelt viselő, ostromló lovagsoport képét látatják velünk, mely a harc hevében egyszerre megkövült.

A tó fölött balra emelkedő gerlachfalvi gerinc, habár sokkal magasabb, nem nyújt ily fantasztikus képet, s az az óriási orom, mely a gerinceből kinyulik, még nem a Kárpátok legmagasabb csúcsa, a híres gerlachfalvi csúcs. Ezt csak akkor pillantjuk meg, ha a gránátfalon fölkapaszodunk.

E völgyet mutatja képünk, sajátosság alakzatával, megdöbbentő méreteivel. A felhők ott játszanak a völgyet környező szirtfalak derekán, s néha egy-egy átvonuló nyári vihar nagy-szerű játéka is elvonul előttünk, vakító villámaival, irtóztató mennydörgésével, s mi meleg verőfény mellett, mint valami páholyból néz-zük a fellegek produkcióját az átelleni emelkedésről.

A zergék is gyakran meglátogatják e helyet s nem egy kiránduló társaság volt már tanuja a szirtnek mohos kapaszkodóin csendesen pihenő, majd a zajra fölriadt s szédületes gyorsasággal és bámulatos gráciával és biztossággal tovairamló zergefalka feledhetetlen látványának.

Fuchs Frigyes le is ír egy ilyen zergékalandót a központi Kárpátokról írott könyvében.

Néhány zergevadász éppen azon a napon rendezett vadászatot, mikor egy nagyobb társaság elhatározta, hogy kirándul a felkai tóhoz. A vadászok előre elfoglalták helyeiket a sziklaormok és szakadékok között s csak a társaság megjelenésére vártak, hogy a hajszát megkezdjék.

A mint a társaság a völgyben megjelent, az egyik vezető eles szeme azonnal megpillantott egy zergét, a mint egy szirtpárkányon nyugodtan kerdőzött. Minthogy tudva volt, hogy fonn

a gerlachfalusi gerinczen, épen ott, a hol a tőlől fölével egyes irányban egy vízmosáshoz hasonló vályu végződik, a legbiztosabb vadászok egyiké foglalt helyet, a vezetőik és hajtók azonban elkezdtek a hajtást. Az első lövésre a zerge fölugrott s gyors iramban menekült az érintett sziklárok felé, melyen aztán, daczára a vályu sima és meredek voltának, egyeseken föléfel futott, néha-néha megállva, hallgatódzva és szimatolva. Már közel volt a gerincz tetejéhez s a társaság ott alant azt hitte, hogy a vadász tán már el is hagyta helyét s a zerge megmenekül, — midőn egyszerre eldőrdült a lövés s a gyönyörű állat, halálra találva, lezuhant a kétszáz ölnyi itróztató magasból s párkányról párkányra hengerülve, legurult egész a tő partjára.

Oda, a honnan a gránitfalról a vizesés leesik, kötőrmelékeken kanyargósan vezető meredek oldalut vezet.

Ismét egy tágas völgyöblözet tárul itt előnkbe, csak hogy ez már nem mély, hanem sík s leírhatatlan pompájú alpesi flórával van tele. Ez az u. n. „virágos kert”, melynek egyik oldalában találjuk az első örökhatat. Még föl-jebb, hómptörések roppant halmain keresztül jutunk el a harmadik lépcsőfokig, a hol a leguruló törmelektől félig betemetett „hosszú-tó” terül s e fölött a híres „lengyelnyereg”, mely átjáró képez a már Galicziához tartozó Javorinába.

Á. V. E.

Nem szeretem a szójátékokat, de azért ezt az egyet mégis megkockáztattam s ávéval üdvözlők mindenkit, a ki egy nálunk még bölcső-jében szendergő eszmét ápolásra méltónak itél. Szere-számanincs az egytelteknél; egész kis góthai almanach kerülne ki, ha egyenkint elő akarnók sorolni. Mindegyik nemes, jótékony czélt tűz zászló alá, s e szövetség az emberieség érzése elő tánujele. Azonban hiányzik még a *Á. V. E.* egytel, holott létszükségét sokan átérzik.

E három betű sokat fejez ki. Ne titkolózunk; egészsüink ki ilyformán: Állatvédegytel. A gyakorlat már feligmeddig életbelepett, mert alig pár hete, hogy a budapesti piacra árult rovarevő madarakat egy jó lelki konstablér szabadszámra eresztette, s láttuk azt is, mikor egy berkocsist letartóztattak, mert lovát kegyetlenül kínozták. Itt azonban határa szakad az irtalomnak, jószágjával tehet mindenki, úgy a mint tetszik, joga van hozzá. Budapest és Sorok-sár közt a Dunához közel van egy téglagyár; onnan naponta hordják a telezseket téglát... s borzadva szemléltem nem egyszer, mily állati módon kínozzák azokat a szegény lovakat, ha indítani nem tudnak. Hiában! az ember ura a föld állatainak s az urból könnyen válik ám irtalmat nem ismerő kegyetlen zsarnok.

Azt kell hinnünk, hogy az őt pogány hit-rege lélekévándorlását gyakorlati lángelme találta föl. Az indus, kinél e hit még most is érvényben van, inkább növényevő, de az állatot kegyellellem kiméli. A túlság semmiben sem jó. Ha nem helyeselnék az áhitatos bramín eljárását, ki még a legyet sem ölné meg, bizony e'gy rösszaljuk az állatok iránt tanusítani szokott érzéketlen kegyetlenség... hiszen a társadalom még az erdő-s fapusztitást is meggátolni törekszik. Ily szempontból tekintve üdvös intézmény az állatvédegytel, mely különösen Londonban fejt ki mostanában tevékenységét. Örvendünk, hogy alkalmunk lehet e nevezetes egytel lapunk olvasóival megismertetni, annyiival is inkább, mivel, mint értesülünk, hatáskörét naponként szélesbíti.

Csak be kell lépünk az egytel helyiségébe, teljesen tisztában vagyunk működési céljával s rendszerével. Az előterem padjain szétszórva nyomatott papirdarabok hevernek. Vegyük föl csak egyet. A czim mindjárt meglep. „Macska-kínzóó figyelmebe!” A kis közlemény aztán elősorolja, hogy egy legényt két hónapi nehéz börtönre ítélték, mert kutyájával több macskát tépett szét. Aztán az istálló jószágok iránt tanusított durva bánásmód miatt kirott büntetések sorol-vák elő, majd a közönség felhívják egy más körövényben, hogy se ne vegyen, se ne fogjon be beteges, elvénuült lovakat, okróket, ne nyírassa a juhokat nagyon korán vagy egész kopaszra. Egy másik felhívás arra kéri a közönséget: „mütköd-jék közre mindenki a védegytel, hogy jobb bánásmódban részesüljenek hűséges munkatár-

sai.“ A körövény aztán kiterjeszkedik arra is, hogy reméli, miszerint a közönség, ha ily kegyet-lenségeket tapasztal, nem késik azt illetékes helyen bejelenteni. „Esedezve kérjük önöket, — olvasható egy kis lapon — ne üljenek oly berkocsiba, mely elé rossz, elsóványított lovak vannak fogva!“ Ez a sajtóságot egytel a Jermyn-utczában nagy helyiséggel rendelkezik. Nem ellenzi, hogy a tápszerre szükegett állatok le ne vágassanak, mert hiszen hiában kardoskod-jának is oly sokan a növényeledel mellett, a nagy tömeg nem szokik le a husfogyasztásról. Ezt tehát mint elfogadott s vérünkbe rögzött szokást nem támadja meg, csak azt ajánlja, hogy az illető jószágot gyorsan ölje le, ne mérsárol-ják, ne kínozzák hosszasan, mert embertelenség megengedni az oly mérsárlást, midőn a barom órák hosszán keresztül vonaglik. Borzasztó még csak nézni is, a mint mérsárosaink a taglóval a megkötözött jószágot levágják s né-melyik kedvtelésből vagy legénykedésből csak-nem bírokra megy a börgő s vonagló barommal. Az egytel a tagló helyett gyorsan ölü mű-szert ajánl. A műszert is kiállítja, mely mint egy ujnyi hosszú s krajczárnyi vastagságú aczélcső. Ez egy rugó s nehéz kalapács segé-lyével másodperc alatt betöri az állat hom-loksontját. A szegény áldozat minden lát-szólagos kin nélküli fejezi be földi pályafutá-sát. Az egytel azonban még ennél is több könyö-rületet óhajt gyakorolni. Franciaországban szokás, hogy a levágandó jószág szemét bekötik s így sem a mérsárszékét, sem a mérsárost nem láthatja. Az egytel a szemet s homlokot eltakaró bőr-álczára alkalmazta a ruganyos kalapácsot s így a halál egészen véletlenül s villámgyorsan következik be.

Az ugynevezett csapdák vagy lestörök sem kerültek ki az egytel figyelmét. Jutalmat tűztek ki gyorsan ölö csapdára, indítványozva, hogy bírságotassanak meg, kik oly csapdát állítanak föl, melyek a törbe került állatot bénává, nyomorékká teszik s kínjait növelik. Ötáz forint jutalom van kitűzve oly csapdára, mely áldozat-tát nyomban megöli; azonban bár többen pályáztak, az egytel még eddig egy pályázónak sem adta ki a jutalmat, mert mindegyik hiányos-nak találtatott. Az egytel tagjai oly fáradhatla-nul működnek, hogy több zablát láthatni helyisé-gökben, melyeket egyenesen a kocsi elé fogott lovak szájából vettek ki, látva, hogy az a ló nyelvet tette tönkire.

A juhokra is kiterjesztik figyelmüket. A ju-hokat nem szabad sem korán, sem a bőrukig lenyírni. E végből párnás ollót ajánlanak. A nyi-retés idejét az éghajlathoz képest hírlapokban teszik közzé, figyelmeztetvén arra a gazdaközön-séget. Az ebeket sem feledik el. Az egytel nagy-gyűlésében élénk helyeslést fogadták el egy genfi hölgy, Suckling asszony találmányát, az új modern szájkosarat, mely mellett az állat köny-nyű szerrel ehetik s ihatik és még sem harap-hat. Az állványokon láthatók a többféle költőlá-dikák, melyeket városi kertekben a fákra lehet helyezni, hogy a rovarpusztító madarak keszen lelják fészkeiket. Láthatni rendezett csoportban oly szerszámokat, melyek a lovak húzását köny-nyebbé teszik; nyaklók, mintegy ötvenféle ujj-patkó, mely hívatta van a vaspatkót kiszorítani. S ha egy-egy találmány célszerűnek bizonyul, az egytel tagjai mindent elkövetnek, hogy azt forgalomba hozzák.

Az egytel helyiségben minden jel a társulat célját tanusítja. A falon aranyos keretben aran-yzott betűkkel ékesített papiron az egytel érdeké-ben működő nevezetesebb egyének nevei olvash-a ók; ott függ azon nemeskeblű egytel tag arczképe, ki a társulati palota telkét ingyen adományozta; több olyasféle eredeti nagy mű-vészileg mázolt festmény, mely az állatok iránti rokonszenvet ébresztheti föl, azok hűségéről s ragaszkodásáról tanuskodik; az a királyi enged-mény, mely a társulatnak megengedi, hogy „ki-rályi” czímet s nevet viselhesen, aztán ezeken kívül több külföldi elismerő s méltányló ok-mány. Anglia példáját legelőször Svájc követte s itt az állatok védelmére külön folyóirat — *L'ami des Animaux* — az „Állatok barátja“ szerkesztetik.

Az egytel saját költségén olasz és spanyol nyelvre fordíttatván le alapszabályait, ingyen osztogatatta a nép között; Németországban is kezdik fölkarolni ez ügyet. Az Egyesült-Államok-kal is fentartja összeköttetését, Kaliforniában, Kalkuttában, Melbourne-ban, Triesztben, Bécs-

ben, sőt Moszkvában s Odessában is számít egy-leti tagokat. Az egytel még egy pár évvel haladta-tul a félszázadot, de ez idő alatt sok jelét adta életképességének. A londoni világkiállítás alkalmával a spanyol osztály bikaviadalt is akart bemutatni; a társulat hatályos föllépése e lát-ványosságot meggátolta. Legközelebb is a galamb-czélőlévészett helyett a kis léggömböket hozta használatba; csak Angliában ezeket költ arra, hogy utközben a jószágoknak itatójuk legyen, röpiratokban védelmezi a madarakat, a hasznos állatokat. Átalában arra törekszik, hogy az állatok iránti kegyetlenséget lehetőleg kiirtsa, azon erkölcsi elvből indulván ki, hogy az állatok-ko elkövetett kegyetlenkedés megrontja a szív finom érzelmeit, átszivarog a jellembe s az embert önnön fele iránt is érzéketlenné, kegyetlenné alakítja át.

E tagadhatlanul szilárd erkölcsi alap biz-tositja az egytel létezését s virágzását; ezért találkozik az mindenütt helyesléssel. Határozot-tan nem körvonaloizatjuk a kegyetlenségét. Meglehet, először csak abban mutatkozik, hogy a légy szárnyát tépi le a gyermek, kedvtelve szemlélvén a szegény teremtmény viczkánzózá-sait, majd nagyobb állatok kínzásában gyönyörö-ködik, mignem végre saját nejét vagy szület-bántalmazza. A szenvedély fokokint nő s öreg-bedik. Az egytel tehát, midőn az állatokat veszi védelme alá, magasabb célzt is tűzött maga elé, t. i. az emberi kedély nemesítését, a-lelkület finomítását. Az egytel elnöke Burdett Coutts báróné, ki maga is jelentékeny összeget szentel e nemes czélra s buzgó lelkesedéssel karolja föl az ügyet. Tudván, hogy az állatok kegyetlenkedő gyermek igen könnyen kegyet-len emberré fajulhat, az iskolákat ingyen lát-ják el az egytel képes kiadásával, jutalmakat tűznek ki oly tanulóknak számára, kik az állatokkal való szelid bánásmódról meglehetősen értekezést irtnak. A gazdák, kocsisok, béresök, kik jól táp-lált jószágok állítanak ki, jelentékeny díjösszegben részesülnek. Ezenkívül saját pénzárúkat fizet egy ügyvédet, ki szükség esetén a kegyetlenke-dőket perbe fogja, törvény elé idezi, szóval az egytel ügyét védelmezi, s a bíróság előtt képviseli, továbbá állatgyógyászokat is tart, kik vidék-ről vidékre utazgatván, a népet oktatják a szük-séges utasításokkal látják el.

Ime, röviden bár, de elég érthetően ismer-tettünk az *Ave* egytel működése célját s rend-szerét; s ha csak egy olvasónak akad, ki az itt kifejtett nézeteket elfogadja s fölkarolni igyek-szik, már az ált is sokat nyertünk. Nem tudjuk, életbelép-e nálunk valaha az Állatvédegytel, de ha nem létesülne is, önmagunk iránti erkölcsi kötelességek oda működni, hogy körünkben, a mennyire tőlünk telik, annak célját előmozdi-tani törekedjünk. Látjuk, miszerint e téren már több üdvös törvény hozatot, de még az csak kezdet, de kezdetnek ez is elég, a többi lassac-skán majd csak életbelép. Ave!

K. T. K.

A champagneiról.

Hosszu történeti elbeszéléselnél rövid jegye-zetek gyakran tanulságosabbak és érdekesebbek, kivált ha oly általán ösmert és kedvelt dolgokra vonatko-znak, mint — a champagnei. Természetesen a régít és valódit értjük. Ezt az egész világon champagnei név alatt nagy keletnek örvendő italt tulajdonképen „*Vin d'Ar*”-nek hitták, s a XI. század francia és olasz krónikásainál szélteben a néven szerepel. Eredetileg vörös bor volt s első *Szent-Rémy* (Saint-Rémy) mivelte, a ki tehát Európa bortermelői közt kiváló helyet foglalt el. Szent-Rémynek nagy darab szőlőföldje volt s holta előtt azt három részre osztotta, egy darabot unokatestvéreinek, egyet a pap-oknak, egyet pedig a rheimsi egyház diakónusainak hagyományozott. Már *II. Orbán*, ki 1008-ban választatott pápává s 1099-ben halt meg, nagy tisztelője volt Ai borának. Valois Fülöp koronázatásakor (1328.) egy átalag ai bor 6 livrebe került; IX. Károly koronázásakor (1560.) már 17 livrere szókótt az ára. Ez időben Ruzieux marquisnak (seigneur de Sillery et Verzenay) voltak a leghíresebb szőlői. Az ai bor különben kezdetben épen nem volt pezsgő-bor (vin mousseux), csak olyan, mint a többi.

Csupán 1714-ben jött arra az eszmére *Perignon* benedekrendi barát, a hantvilliersi szerzetház gazdája

és pinzemester, hogy Ai híres borából pezsgőtált csináljon. A szent pinzemester, ki szakjában nagy értelmességű és bő tapasztalatu ember vala, észre-vette ugyanis, hogy egész természetes erjedés foly-tán, minden khemiai apparátus nélkül, az ai bor magától pezsgő borrá válik, ha a szürettől májusig tartó idő alatt palackozkba teszik. Ha ellenben azt akarják, hogy a bor ne pezsegen, akkor a szüret után csak egy év mulva lehet lefejtetni. Ez volt a benedekrendi pinzemester egyszerű és természetes titka. Lehet, hogy Perignon pater ravasz számító és finanszeztetés is volt, mert a „vin mousseux d'AI, sortant impéteusement du façon“ árai alig husz év alatt oly rendkívüli mérvben felszöknek, hogy már 1737-ben Rheimsban egy palackz árat 3 livre 6 sollal fizetik, míg IX. Károly alatt egész átalag került 19 livrebe. Ez időtájt, 1735 körül, e borknak három neve is volt, tartalma azonban egy; név szerint: „façon petillant“, „façon mousseux“, és „façon sautebouchon“. Voltairenek a saute-bouchon kezvén az „itala itall“, azért nem csak az istenek bosszankodhat-nak, de az emberi törvénynek is volna hébe-korba beleszóllása.

Egyiptom csodái.

Régibb korból származó emlékeket, csodá-sabb épületromokat, egyszerűbb szobormüve-ket a világon egyetlen egy ország sem mutathat föl Egyiptomnál. A piramisok, obeliszek, sphinx-ek joggal nevezhetők a világ csodáinak; de ezekhez hasonló egyszerű maradványai egy rég letűnt mesés kornak még igen nagy számmal találhatók, ebben a csodás országban, mely a homoksvatag és tenger vize között elterül.

Az emberi alkotás legremekebb maradvá-nyai Felső-Egyiptom főhelyén. Tehában vonják leginkább magukra a tudós vilá; és az utazók bámulatát. Évezredek előtti egyszerű emlékek mérföldnyi területeken hevernek ott romokban. A Nil folyó jobb- és balpartján terül tel az ó-kori Egyiptom fővárosa, Theba. A jobbparton a luk-szori templomromok ötenek legelőször szemünkbe, ha a folyómentén lefelé utazunk. Luk-szor templomromjai kilencz láb magas mester-séges terraszon terülnek el. A Nil folyóról kilépve, a pylonok, obeliszek, oszlopok és szobroknek átláthatlan tömege kápráztatja a szemet. Amun templomának első előudvara előtt két szentit obeliszk állott, melyeket Nagy Ramszesz állítottatott fel a. előtti 14-ik szá-zadban. A nagyobbik 75½ láb magas és 3000 mázsa súlyú; a kisebbiket, mely 65 láb magas, Mehemed Ali 1830-ban Fülöp Lajos királynak ajándékozta s annak átszállítása 1833-ban három millió frankjába került a francia királynak. Ez az obeliszk Párisban a Concorde-téren áll és a negyédfelezer év oly kevéssé került neki, hogy ma is olyan, mintha csak ímént került volna ki a szobrász műhelyéből. A romok tömegéből négy szobor emelkedik ki, félig-meddig homokkal és törmelékkel fedve ugyan, de nagyságánál fogva egészen még sem elborítva. Ezek 40 láb magas és a vállakon 10 láb széles képei Ramszesznek és leányainak. Tovább egy hét pár oszlopból álló csarnokba érünk, melyek 45 láb magasak és a talapzatnál 9 láb vastagok. A pompás oszlopok majnem 30 lábnyira vannak homokkal és tör-melékkel borítva. A lukszori templom az ő számtalan csarnokaival, oszlopsoraival csak elő-épülete látszik lenni annak a egyszerű, és a világ építészeté remekei között egyedül álló templom-nak, melyre ma a karnaki csodás romok emlé-keztetnek.

A karnaki templomromokhoz egy egész sora a sphinxeknek vezet mintegy jó félórányira a lukszori templomromoktól. A karnaki temp-lom Chonzu isten tiszteletére épített volt III. Ramszesz által. A bejáratból ma csak a 64 láb magas és 36 láb vastag kapu áll még fenn. A tulajdonképi templom számtalan nagyobb épületből áll, melyek oszlopsornokkal, kisebb-nagyobb terjedelmű folyosókkal, udvarokkal vannak egymáshoz kapcsolva. Az egyiptomi mű-vészet e templomban, illetőleg annak épületö-megében oly mesterművet teremtett, melyet királyi fényben és óriási méretben a világ egyet-len épülete sem közelít meg. Az épület 2000 lábnyi területet foglal el, és daczára annak, hogy a barbár emberek pusztításai nagyon meglátsza-

nak e pompás épületen, mégis elég nyomaikt viseli magán hajdani fényének és pompájának. A templom homlokzata 348 láb terjedelmű és 134 láb magas. Ajtaja már romban hever, de azért mégis könnyen kivehető, hogy 80 láb mag-as és 20 láb széles volt. Ezen át egy 320 láb hosszú és 270 láb széles udvarba lépünk, mely-nek oszlopjai karyatidokkal vannak diszitve. Ezekre az egyiptomi királynak, Zízak farának Palesztinában végrehajtott hódításait vannak hieroglifákban véve. A nagy udvar közepén van az I. Pszammethich által a VII-ik században 7 pár oszlopból felállított sétat hely, melyekből ma még csak egy izmos oszlop áll fenn. Ez 63 láb magas és 9 láb átmérővel bír; az oszlopfő sziklája 45 láb körülettel bír. Ebben az udvar-ban látható Ramszesznek vörös gránitból készült nagy ülő szobra.

Az udvarból nyíló kapu 91 láb magas, és némileg elkészít azon óriás méretű látványra, melynek ezen kapu átlépése által tanui le-zünk. Amulva jár végig szemünk azon egyszerű pa-lotán, melyet három ezred év előtt I. Szethosz építettett és II. Ramszesz faragványokkal diszi-tett. Rengeteg oszlopjai és kőlapjai óriások nem-zedéke által látszanak összerakva lenni. 134 óriási oszlop hét sorba állítva, horджа a szörnyű sziklából faragott kőlapokat, melyek e templom-csarnok tetőzetét képezik. A csarnok 164 láb mély, szélessége 320 láb, úgy hogy összesen 52,480 □ láb területet foglal el. A mily nagy területet foglal el a csarnok, ép oly nagy mére-tűek az oszlopok; egyik-egyik 42 láb magas és 27 láb átmérőjű. Az oszlopok arány alapon élénk színnel festett hieroglifákkal és képekkel van-nak diszitve. Az oszlopok talapzatai lándzsa-alaku virágdizsziitményekkel, lótuszökerekekkel vannak befuttatva. Egyik képünk e csarnok kö-zéposzlopai közül tűntet föl nehányat. A színek, melyekkel e faragványok festve vannak, ma is élénkek és tiszták, hogy bámulni lehet az ó-kori egyiptomiaknak a festészetben való előhaladását.

Egyik tereméből a második lépünk és mind-denütt ugyanaz az elragadó látvány tárul sze-meink elé. Egy csarnokban 62 láb magas osz-lopok láthatók, melyeket csak hat ember képes körülkarolni. A fedőlapok 22 láb hosszú, 6 láb magas és 4 láb vastag közsizklákból állának és egyen-ként 825 mázsa súlyuk. Kiszámították, hogy mindenik oszlop 5834 köbláb követ foglal maga-ban. A faragványok között gyakran fordul elő I. Szethosz képe. Egy műtész, Prokesh Antal, így ír a karnaki romokról: „Ha az ember ezt a 134 oszlopot egymástól kifejtve, és azután a falakat, melyek e csarnokot elzárják és külö-nkülön 20,000 □ lábat elfoglalnak, a részével ki-dolgozva elképzeli, az a kérdés merül fel: ki tudott egy ily rengeteg épületet kigondolni, és nem tudjuk, vajjon a gondolat mérésésége vagy kivitele éjt-e inkább ámulatba. A karnaki romok nagysága lenyomná az embert, ha épen a bámu-lat és emberi büszke önméret fel nem emelné lelkünket. A belső falak festményei áldozatokat, a külsőkéi ütközöket és diadalokat ábrázolnak. Ennél nagyobb diadalemléket soha senki nem állított föl. A mi napjainknak remek építményei csak gyermekjéteknak, tréfának látszanak ez épületek mellett.“

Thompson amerikai pap így ír a romokról: „Egy holdvilágos éjettőlteni e romok között oly egyszerű és megható élmény, melyhez hason-lót az ó-világ egyetlen remekében, met a Ko- losszeumban, Rómában sem élvezhetni. Az egyiptomiak ügyességéről való korlátolt fogal-maink mellett el sem képzelhetjük, hogyan építhettek falakat 40 láb vastagságnyira és 100 láb magasságra; hogyan emelhetek több száz tonna súlyú kőveket helyükre, vagy hogyan faraghatták ezeket kapu-diszül obeliszekké és szobrokká, hogyan vészhették tele a legdiszebb ábrákkal és hogyan rakhatták matematikai rendben egymás mellé. Csodálatra méltó még az is, hogy az így összerakott óriás építmény évez-redekben át oly hatalmasan daczolt az idő rom-boló viharáról. Egyiptom nagyságát építészete tartja itt megőrköitve; minden oszlop, minden obeliszk, minden kő történeti emléket őrszi egy-egy nagy uralkodónak.“

A fősarnokból oszlopsorokon át több mel-lekterem nyílik egymás után, melyek mind reme-kül vannak készítve s nagy művészettel diszitve. A figyelmet ezenkívül egy északkeletré tekvő templom romja köti le, melyhez 29 pár sphinx vezet. Karnak falunak egész vidéke tele van ro-mokkal, templommaradványokkal, a földre om-

lott vagy homokkal eltemetett gránitkolosszusok, oszlopreszek, hatalmas kapuk és falak romjával, melyek mellett a Nil-téglákból épült falak rég romokban hevernek és pálmák emelkednek ki a mimosa-bokrok közül.

Ha a karnaki templomromoknak búcsút mondunk és a Nil folyónak balpartjára lépünk, a libyai hegyek előtt a romok egész halmaza terül el szemünk előtt. Ó-Kurna falu közelében egy egyszerű templomok romjait látjuk, melyeknek azonban már csak nagyon kevés nyoma maradt fenn. Oldalfalak, oszlopok, egy óriás kapu és romban heverő szoboralapok hirdetik az egykori fényt, mely itt uralkodott. Ezt a templomot is I. Szethosz építtette; de míg a karnaki templom az élőknek volt szentelve, addig a Nil balpartján épült templomok és nagyszerű épületek mind a halottak számára emelteték. Mérőföldre ter-jedő vidéken sírok, katakombák, templomok szolgál-tak a holttestek eltartására.

Az egyiptomiak sírjaitak még nagyobb gonddal építtették és diszitették, mint az élők lakait. Rendkívül nagyszerű remekei az emberi építészetnek ama katakombák, melyek *Medinet-Abu* falu határára és innen a libyai hegyek men-tén elterülnek. Örökös sötétség honol e csarnok-kokban, melyek a föld alatt több mérföldnyire terjedve és valódi labirinthot képezve, leg-szebb, legművészebb kiviteli faragványokkal, festményekkel vannak diszitve, jóléül annak, hogy ezek a halottak és nem élők számára készülték. Mennyi művészet kellett ahhoz, hogy a koromsötét irdűren, halavány fáklyágy mel-lett ily nagyszerű műremekeket teremtsenek!

A képünkön látható romok egy egyszerű templom maradványai, mely katakombákkal áll összeköttetésben. A templom romjaitól nem messzire fekszik egy 7000 láb hosszú, kőfállal kerített tó, melynek éjszaki és déli végén egy-egy templom épült. Innen kezdve felkőrenben a királyok, hercegek és hercegnők sírjai terül-nek el a hegyek szikláiba vágott s remek oszlop-sorokkal diszített bejáratokkal. Az arabok, kik ma e vidéket lakják, kapzsi nyereségvágytól in-dítatva fölkeresik e sírokat s halvány fáklyák világánál, fehér burnuszaikban, mint a kísérte-tek járnak-kelnek a halál bírodalmában. A mu-miákat, melyek gránit szarkophagokban nyug-szanak, százával hordják össze, megfosztják be-ces erekyéiktől és részint áruba bocsátják európai kereskedőknek, részint fűtőanyagul hasz-nálják fel. A régiek kegyeletét az utódok vanda-lizmusa hídge czynizmuszal gúnyolja ki. A faraók ezredéves hamva egy piszkos kopt vagy arabnak húsoz bögréjét forralja! Sic transit gloria mundi!

Hát Ramszesz kéjalotája — melynek im-pozans romjaiban egy-egy vezekló barát vagy egy fáradt karaván keres pihenő tanját, — csak ezt érdemlé az utókortól? Kambyses perzsa ki-rályt vádolják e nagyszerű építmények szétrom-bolásával, de egy ember hatalmától nem jöhe-tett e pusztulás, mely csak furlangal kigondolt romboló eszközökkel volt kivihető. Oszlopok fek-szenek romokban, faragványok vannak össze- és letördelve; ezt csak századok és egymásután jövő vandál nemzedékek tehették; nevezük bár őket keresztényeknek, mohamedánoknak, vagy görög, török, arab és más nemzetiségű pusztítóknak. De azért e romok ma is bámulatos nagy-ságban szólnak a mai kor gyermekeihez. Lebli-lineselik az ész, csodálatra ragadják az emberi képzelmet és imádásszerű bámulatra hangolják az embert.

E. B.

Egyveleg.

A bányaszerencsétlenségek között nevezetes helyet foglal el az agrappei kőszénbányában történt szerencsétlenség, mely alkalommal több mint száz ember veszett el. A nevezetesség abban áll, hogy a bányalag az aknából fölhuzódtott s a külső levegővel érintkezve, explodáló jellegét vett föl. A szikra sem belül támadt, hanem az akna nyílásánál a gépeknél. A bányagégés ennél fogva a torkolatnál, mint valómi óriási tűzoszlop, több óráig tartott s csak azután hatolt a mélybe, a hol még nagyobb rombolást s szerencsétlenséget okozott. Ily szerencsétlenség ellen hasztalan minden óvatosság.

Azon asztalt, a melyen III. Napoleon 1870 ju-lius havában St.-Cloudban aláírta a hadüzletet Po-rosország ellen, sikerült a berlini múzeumnak meg-

szerelni. Mintegy 5 láb átmérőjű kerek asztal, közepén zöld, szélein aranyozott ébenfa. Hat csinosan kirakott kép is van rajta. Az asztalon kívül van még e muzeumban egy nagy zöld karosszék, melyet III. Napoleon Wilhelmshöhen gyakran használt.

Mennyi virág szükséges egy kilogramm mézhez. A párisi vegytani akadémia kutatásai szerint 250 teljesen kifejlesztett virágfej ad 1 gramm cukrot, miért is 1 kilogrammhoz 125,000 virágfej szükséges. Mintán pedig minden egyes fej 60 egyes virágcsat tartalmaz, ennél fogva 7,500,000 virágcsa mézkelyhe szükséges 1 kilogramm cukor előállításánál. Ha a méz cukortartalma 75 százalékra vétetik föl, ez esetben 1 kilogramm méz nyeréséhez 5,600,000 virág igényeltetik.

A rózsák védelme.

A rózsákat, különösen a kertekben, hol szivarfüstöt alkalmazni nem lehet, gyakran elpusztítják a levelészek. River Th. híres rózsatermesztő ezek ellen a következő szert ajánlja, hosszas tapasztalatai után: nyolcz lat quassia-forgácsot 4—5 liter lágy vízben tíz percig kell főzni s 8 lat finom szappant fölolvastani benne. A kihülés után az egészet megrázva, a rózsákat be kell hinteni vele, vagy legalább az új hajtásokat s bimbókat megmosni. A folyadék-tól a levelészek rögtön elpusztulnak s 15—20 percig mulva az így behintett ágakat s bimbókat tiszta vízzel megmosva a kipusztult állapotokat is eltávolíthatjuk róluk.

A bromptoni virágkiállítás a jelen évben 700 oly virág s növény is volt átható, melyet gyermekek ültettek s ápoltak.

Uj éjszaksarki expedíció indult el San Franciscóból Bennet, a „New-York Herald“ szerkesztőjének költségén. Az e célra felszerelt „Jeannette“ nevű hajón 32 egyén van Dedong nevű hadnagy s kipróbált éjszaksarki kutató vezetése alatt, köztük egy természet-tudós, egy csillagász s Collins, ki a lap számára meteorológiai adatokat gyűjt. A hajón 8 sátor is van, több jégmetsző gép, jó meleg öltönyök s tömredék süritett hús, növény s gyümölcs. A felszerelés 3 évre szól, az italok közül sör, tea s kávé nagy mennyiségben. Az egész költséget 600 ezer forintnak becsülik.

Egy híres utazó két más utazóról. *Serpa Pinto* őrnagy, a híres afrikai utazó, nem régen a londoni királyi földrajzi társasághoz jelentést nyújtott be Benguela és Natal közti utazásáról. A jelentésben írja egy helyen: Angliában már tudják, hogy utazásom alkalmával találkoztam egy portugál természet-tudóssal, ki egészen báliasan volt öltözve, fekete frakkban, fehér nyakkendővel, s egy angol zoologal, ki éppen csak inget s nadrágot viselt. E két ur

fölött különböző állást foglalt el s egyszersmind fölötté különböző jellemmel is bír. *José de Auchietta*, a portugál természet-tudós, már 11 év óta tartózkodik az országban, s a portugál kormány szolgálataiban s a portugál hatósági közegek védelme alatt áll és a lissaboni muzeum állattani osztálya számára gyűjt. *Bradshaw dr.*, az angol, egyszerű magánégyén, ki saját szakállára dolgozik, segélyt senkitől sem kap s itteni élete az utolsó öt év óta csupa nyomoruság volt. Ép így különbözik e két ember egymástól hajlamaira nézve. *Auchietta* azt véli, hogy európai szokásaira az afrikai

ezen eljárás ellen s miután tiltakozása nem használt, pört indított. Az ügy még nincs eldöntve.

A kórházak ügye annyira ki van fejlődve Oroszországban, hogy 1877-ben már az összes birodalomban a betegek kétharmadát itt ápolták s csak egy harmad nyert ápolást otthon. A jelenlegi kórházak különben rendes körülmények közt is elégtelenek a betegek befogadására, annyival inkább ragályos betegségek alkalmával.

Knox Jánosnak, a híres skót reformatornak, Edingburghban szobrot emelnek sírjához közel s a St. Giles templom mellett, hol oly sokat szónokolt.

A világ legsúlyosabb gyermeke jelenleg Saratowban van. Ez, mint a „Saratowski Listok“ írja, egy 10 éves leány, ki Bollsín Gradniban született. A tüneményeszerű gyermek 10 pudot 18 psundot, vagyis 418 fontot nyom. A gyermeket anyja egy zsidó impressariának engedte át, ki havonként 70 rubelt fizet neki a mutogatás jogáért. A rengeteg gyerek a vasuton csak a teherkocsiban utazhat, mivel a vagonajtók nagyon szűkek neki.

A nap éjjel. Egész éjjel át látszik a nap Kawasax hegyen Finnlandban, Tornea város mellett Sz. János napján, június 24-én. E ritka látványra messze földről vándorolnak. A jelen évben több mint 3000 turista volt jelent. A finn kormány a nevezetes kirándulási ponton díszes fogadót építtetett.

Kelet-Indiába a múlt évben az európai posta több mint 128 millió levelet, hirlap s postacsomagot vitt, melyek közül 62 százalék az Angliából jövő levelekre esett. Egyetlen évben sem volt még ily nagy forgalom, azonban a levelezési lapok behozatala után még élelénkebb közlekedést várnak.

A chaeroneai híres oroszlánt, melyet K. e. 338. állítottak föl a Görögország sorsára nézve oly vezetes chaeroneai csatában elhullott görögök sírja fölött, a függetlenségi harcban lerombolták, mert azt hitték, hogy kincs van alatta. A szobor egyes darabjai még most is szétszórtva

hevernek. A hellen archaeologiai egyesület legközelebb gondoskodott, hogy az egész helyreállítsassék. **Tell kápolnáját** a Fluellen tó mellett, hol a rege szerint Tell Gessler szarnok hajójáról megmenekült, Uri kanton csakugyan leromboltatta. A benne levő freskók, melyek az eseményt illusztrálták, gondosan levették s a luczerni muzeumban helyezték el. A kápolna a rege szerint 30 évvel épült Tell halála után s egyszerű szerkezete dacára jó sokáig tartott. Áldozócsüdtörtékön a nép becsajárat tartott e helyre s hazafias beszédeket mondott.

Chelmsford lord.

Wolsey beavatkozhatott volna a zulu háború sorsának intézésébe, Chelmsford szerencsésen el is döntötte azt.

Ugy látszik, hogy a bizalmatlanság sérti Chelmsfordot, mert e győzelem után azonnal kijelentette Wolsey tábornoknak, hogy visszatér Angliába. Most Wolsey vezeti tovább a zulu földi háborút, mely alkalmasint csak apróbb csepatekétből fog állani már. A különböző törzsek egymás után hódolnak meg, s Csetevájo királynak napról napra kevesebb hive van. Had-serege szétszóródott, a nép meg van törve és a király menekül. A zulu föld angol kormány alá jut s három vagy négy fejedelemségre osztatik föl.

Az Angliába visszatérő Chelmsford minden bizonynyal ünnepelet férjű lesz. Ha követett is el mulasztásokat, de helyre hozta. Különbösen is oly kevés ideig volt még déli Afrikában, hogy nem tájékozhatta magát kellőleg. A múlt év február 25-én foglalta el a főparancsnoki állást, s nem sok ideje maradt, hogy meggyőződjék a zuluk vad vitezéséről és Csetevájo ellenállási képességéről a mit eleinte jelentéktelennek tartott.

A hadjárat nem is sejtett akadályok és tömredék nehézségek közt folyt. Chelmsford — ki 52 éves — maga is végig szenvedte, s ha azt fogja mondani otthon, hogy egészségi okokból tért vissza, elfogadható okot mond. Az erős testalkatu, eszontos embert a háború viszontagságai eléggé megviselték.

Egy angol katona le is rajzolta tétől talpig, a mint a fővezér a táborban vizsgálódik. Ezt a kis képet közöljük most a zuluk legyőzőjéről. Látni lehet ebből, hogy mai napság a fővezérek se nem Herkulesek, se nem daliák. A zuluk legyőzője, ha birokra kerülne, aligha győztes maradna Csetevájo akármelyik katonája fölött. De azért mégis egy hódító hadjáratot vezetett, és gyarmatolta egy országgal az angol gyarmatokat.

A Baragán.

I.

Van-e magyar ember, a ki ne tudná, mi az a *hortobágyi pusztá*, ama beláthatlan terjedelmű, magas fűtől, itt-ott rengő kalásztól borított nagy síkság, melynek határa köröskörül a földre boruló kerek égboltozat, az égalján egy-két kutgém és

„Mint halvány ködöslop

Egy-egy város templomának tornya“,

a mint Petőfink megénekelte vala; hozzá természetesen a délibábos ég alatt kolompoló száz kövér gulya s nyargaló ménesek, melyeknek czifra szürös csikósait a jámbor világlelő német mind zsványoknak nézte.

Hanem a puszták költészetét megölte a dübörgő vasut, a darvak s vadludak csapatait nem a nádas meg-zorogórése, hanem a mozdony és a háttülfőtök golyóinak süvöltözése kergeté máshova, a rengeteg fű borította pusztákat fölbarázdálta az eke, a délibáb helyét a megzabolázást tűrni nem akaró folyók ékeken kiöntései foglalták el, — az ifju nemzedék a vasuti coupé ablakából nézve meg sem érti többé Petőfit... Pusztát, valódi pusztát látni menjünk a *Baragánra*, Oláhország Hortobágyára, mely szó alatt ugyan szorosan véve csak egy fél vármegyét kellene érteni, a Jalomitzá és a Duna között, de a közéletben szeretik így nevezni azon egész nagy síkságot, mely Urzicsenitől Brailáig mintegy 120 kilométernyi hosszan és a Dunától fel a Buzeu folyóig ismét vagy 100—120 kilométernyi szélességben terjed, közepén ketté hasítva a mi Körösainkhez hasonló nagyságu *Jalomitzá* folyótól.

Hajdan az embernek, ha sietős ügye parancsolta, hogy Bukarestből Brailába menjen, akarva nem akarva végig kellett kocszani e rengeteg síkon, a dunai gőzhajók megkönnyíték aztán a feladatot, legalább hetenként egyszer fordultak Braila-Gyurgyevó közt, ma meg a legtöbb utasnak már az is iszonyu terhére esik, hogy reggeli 7 órakor beül a coupéba és kényelmes pamlagon nyújtózkodva d. u. 3-kor kiszáll Brailán a vasut lassúsága feletti szörnyű panaszok közt. — Husz év előtt, mikor én idejöttem, magam is kiszálltam a kényelmes tengeri gőzösről Brailán és mivel óhajtam látni közvetlen közelből, minő az oláh föld, brailai zsidó vendéglősöm tanácsára összebeszéltem a szintén nála szállott

két kereskedővel, hogy utazzunk együtt, s e czélból hárman megfogadánk egy 4 lovas *bras-soveánkát* fejenként 4—4 aranyert Bukarestig, azon kikötéssel, hogy másnap korra reggel utra kelünk. — De eljött a reggel, el 8—9—10 óra és a szerkesznék hirtelen meg, végre 11 és 12 óra közt nagy kolompolással s ostopartogatással behajtott a vendéglő udvarához. Rettenetes kedvem lett volna jól megdöngöznöm, de hát még veszekedni sem lehet ott, hol az ember nem tudja a nyelvet. Aztán meg kísült, hogy hisz még most is felette korán jött, mert mikor a pakolásra került a sor, egyszerre az egyik kereskedő eltűnt, — most jutott csak eszébe, hogy még mit nem vásárolt meg és mire újra visszakérült, lehetett délutáni 1 óra; akkor meg a másik állá elő, hogy ha már addig vártatták, ő bizony el nem indul éhesen utra és akkor rendelt még meg valami sütnivalót; engem is szörnyen biztattak, hogy csak egyem és készítessek pecsenyét az utra, mert nem tudja az ember, hol hálunk majd meg? — Rettenetes a keleti ember abban, hogy előre nem gondol annak idejében, most várni kellett, míg a vendéglős tyukok után küldött a piacra s azt székelő szolgálója nagy lelki nyugalommal és lassúsággal megkoppasztotta, süttötte. Bann ezalatt a két utitárs oly kényelmesen ebédelt, kávézott, mint a ki éppen végzett napi dolga után ül le siestázni, végre aztán jó borsos szállás-, ebéd- és utraváló-fizetések után belemásztunk a terjedelmes, de ruganylan bűrfedelű járműbe s úgy 4 óra felé iszonyu hűhő, kolompolás és ostopartogatás közt nekiindultunk a rettenő hepehupás kövezeten a szörnyű három napi utnak.

Ha valamely potentát indulna, se csapna ekkora lármát; a négy ló közül egyen volt egy lélekharagnak is majd beillő csengő, a két szelsőn meg egy okörkolomp, a kocsis meg kurtanyelű karikásával akkora kettős-hármas csatogatást tett, mint a puskalövések s mellé rettentőket kurjantgata közé. De mind e szörnyű tekintélykeresés nem gátolta meg a városkapu őret, hogy hatalmas *száj!* kiáltással meg ne állítson, a kocsiból bemünkelt ki ne szállítson, a mikor aztán le kelle pakolni valamennyi tarisznyát, táskát, bőröndöt, fénésgy kinyitogatni, minden új dologért vámot fizetni, — mert Braila szabad kikötő, azaz a Dunáról vámtalanul jö be belé minden, de a városból kivitelkor meg kell fizetni az állami behozatali vámot. És míg a vámos meg egy törököt is megszegényítő lassúsággal végezte e munkát, azalatt a már említett kapuőr kétrőfos hosszú hegyes nyárrsal összedőlt az ülést és a saraglyába felköztött szénanyalábot.

Végre ezektől is, a brailai rettenetes kövezettől is megmenekülve, jól nekiindultunk a nagy széles poros uton. Rossz lélemből csak úgy láthattam ki a kocsi ablakán, ha lehetőleg előre görbülnem, a mi nem kis kinomra esett, mert az ülést szolgáló szénanyaláb csak úgy oda volt dova alá, hogy az ember lába talán feljebb volt mint az ülőrésze, — ez már lánlich sittlich az egész keleten, hisz kényelmes ülesnek még a kocsiiban is azt tartják, ha lábait törökösen karikába maga alá gyűrheti az ember. Csak annyit láttam hát, hogy rettenő por van és a város szélén vagy 10—15 apró szemlalom motóllál, de még nem haladánk 10 percet, midőn a kocsiunk egy kútnál megállott, s a saraglya alól kiakasztott bádogvederből sorba itatta a lovat. E mütét közben azonban két rongyos zsidó szó nélkül hozzánk közelített, és egyike a kocsis mellé, másika meg belül a belső első ülésre csak befészkelődött utitársnak, gyanus tisztaságu uti podgyászt oda gyurva lábaimhoz.

En nekikönték Izrael fiainak, hogy csak takarodjanak innen, mert ez én nekisim és a két utitársé, de ők felvilágosították, hogy az itt nem ugy van divatban, én a 4 aranyert csak azon jogot vettem meg, hogy a hátulsó ülésben törhetem ketté derekamat, a többi hely a kocsis borralalója, és ők 8—8 ezüst huszart már bizony csak akkor érnek el a szerkeszn Bukarestbe, a mikor én! Appelláltam a két utitársra — egyike tudván francziánul, jól értettük egymást, — de nem kaptam bennök támaszt, azt mondták, hogy ez itt ugy a divat! A zsidó később megmondta, hogy ezek nem is 4, hanem csak 2—2 arany fuvarbért fizetnek, engem mint idegent lefőztek! Meg kellett adnom magamat, és mikor aztán az ember bele jön a birkatürelembe, hihetetlen dolgokat eltűr, — így nekem is még meg kelle érnem, hogy a két vendégutas még nem vala elég, az

EGYIPTOMBÓL. — MEDINET-ABUI ROMOK.

őserdőkben való tartózkodása éppen semmi befolyással sincs, ugy él tehát, mintha Lissabonban vagy Párisban laknék, frakkot, fehér nyakkendőt visel s tudományos könyvek olvasására merül el. Dr. Bradshaw ellenben ugy él, mint a benszülötték. Szenvedélyes vadász; keresztülkasin barangolja a rengetegeket, szembezáll azok veszélyeivel s ez életbe már tökéletesen beleszokott.

Pörrel keresi saját lábát egy uri ember Washingtonban. A sebész ugyanis, ki e lábát amputálta, szokása szerint spiritusba helyezvén a városi muzeumban kiállította. A volt tulajdonos tiltakozott

A Kárpát-egylet közgyűlése aug. 3-án volt *Táttra-Füreden* a közönség élénk érdeklődése mellett. *Malláth Béla* alelnök terjesztette elő a választmány működéséről szóló jelentést, melyet a közgyűlés megelégedéssel fogadott. A jelentés kiemeli az egylet folytonos gyarapodását, s működésének ama hatását, hogy kiadványai által a külföld előtt is felhívta a figyelmet a regényes Táttravidékre, s az idegenek évről-évre nagyobb számmal látogatják. A jövő évi kiadásokra most is elfogadtattott azon elv, hogy 40% kulturális, 40% építkezési célokra, 20% pedig általános költségek fedezésére fordíttassék.

A közgyűlés főbb tárgyai ezek voltak: A galiczai Táttra-egylet azt a választ adván egy felszólításra, hogy a határon levő nagy *halas tónal* levő menházában csakis a galiczai Táttra-egylet tagjai bírnak az éjjeli szállás jogával, mások pedig csak annyiban, amennyiben még hely maradna fenn — a közgyűlés *Malláth* indítványára elhatározta, hogy a nagy halas-tónal magyar területen is menház építtessék. A *csorbai tónal* két vezetők alkalmazását is elrendelték.

Indítványokat terjesztett elő *Érkövy Adolf* a fenyegetésmentesítés és a felkai virágkert pusztításának megakadályoztatása ügyében; *Geyer Gyula* a „*Rhododendron*” nevű növény ültetésében; *Vancsó* az erdőpusztítás megakadályozása tárgyában; *Kármán* az 5 tőhöz vezető út egyengetésére és *Zsedényi* nevének megörökítése és végre jelző táblák alkalmazása ügyében. Ezen indítványokat a közgyűlés elfogadta.

Bejelentetett, hogy Máramarosban a Kárpát-egylet egyik osztálya most alakul.

A közgyűlés köszönetet nyilvánított azon vasutaknak, melyek az egylet felhívására a kárpáti furdók látogatóit tetemes árleszállítással részesítik. Továbbá: az egyetemi könyvet szerkesztő bizottságnak, a pénztárnoknak az egyeteli vagyoni híj és pontok kezeléséről, Liptómege közigazgatási bizottságának a hochwaldi vasuti állomástól a csorbai tó felé vezető út kiépítéséről, a közgyűlés a köszönetet jegyzőkönyvébe is bejegyezte.

Az *elődök* elosztás ügye is napirendben lévén, a közgyűlés Gajzágó Salamond indítványára *Szentvidnyi Józsefet* választotta meg.

A bécsi Alp-s-egylet, az „*Oesterreichische Touristen-Club*”, a müncheni német és osztrák Alp-s-egylet központi bizottsága táviratilag üdvözölték az egylet a közgyűlés napján.

A magyar orvosok és természetvizsgálók budapesti nagygyűlése alkalmával rendezendő kiállításra bejelentették: dr. *Árkövy József* egy kifesztő padot, melyre az állat szárnyait alkalmával rögzítették, s mely vivisecciónra is alkalmas; *Kovács Ernő* Budapestre egy *coloptera* gyűjteményt, mely 40 lánálban 960 nemet, 4300 fajjal 12.000 példányban tartalmaz, továbbá kiállít egy *növénygyűjteményt* polgári iskolák számára, melyben 600 faj 800 példányban van képviselve; egy *rotarygyűjteményt* polgári iskolák számára, melyben 500 faj 600 példányban van képviselve.

Egyház és iskola.

A zirczi apát. *Supka Jeromos*, az új zirczi apát fölavatási ünnepélye csak jövő hó elején fog megtörténni, mert *Kovács Zsigmond* veszprémi püspök, ki mint királyi biztos volt jelen a választásnál, s előre kikérte magának a szerencsét, hogy a fölavatást személyesen eszközölhesse, jövő hó elejéig Franciaország egyik tengeri furdóját használja.

Az első magyar zsidó biblia. A magyarországi zsidóság magyarországi törekvésének előmozdítására ismét történni egy fontos lépés. *Führer Ignác* képezdei tanár kiválóbb izraelita hittudósok, nevezetesen dr. *Kohn Sámuel* budapesti hitszónok, dr. *Goldziher Ignác* egyetemi magántanár segítségével és tanárközből alakult felügyelő bizottság közreműködésével megkezdte az ó-zsöveget szentírás fordítását. Mézeses első könyve csinos kiállításban és a czélnak megfelelő olcsó áron már legközelebb meg fog jelenni.

Mi ujság?

A margitszigeti ünnepély. Az „*Arrogante*” károsultjai javára a Margitszigeten aug. 20-án tartandó ünnepély délután 5 óra körül kezdődik. A rendező hajókon kívül két nagy személynélküli gózos vizsi át a szigetre a közönséget. A szigeten három nagy zenekar fog játszani: középen, a főhercegi lak előtt négy ezred zenekara, 200 közreműködővel; a sziget alsó és felső részén egy-egy cigánybanda, száz-száz közreműködővel. Első darab lesz *Berlioz Rákó*

egy indulója, melyet a katonai zenekar fog játszani. Utána a közönség a cigányzenében gyönyörködhetik, míg egy ágyúlövés fogja arról tudósítani, hogy a katonai zenekar megkezdte második darabját: Szabadi indulóját Massenet átiratában. S így tovább egész félhatig, midőn a koncert veszi kezdetét az alsó vendéglőben. A zenekarok darabjai mind francia szerzemények lesznek, *Farbach* katonai karmester egy alkalmi műve kivételével, mely csinos kiállításban addig nyomtatva is megjelenik. A fél 6 órakor kezdődő hangversenyben a nemzeti színház első művészei énekelnek és szavalnak. Az alkalmi prólogot, melyet *Várady Antal* ír, *Márkus Emilia* kissasszony szavalja. A sziget közepén díszes sátrát emelnek *József főhercegnek*, s ennek fölállítására *Ádám* és *Eberling* helybeli vízszonkereskedő főgaj elnökkel ajánlott. Este színes lampionok fogják élnékíteni a sziget egyik végétől a másikhoz vezető utat a lóvasut mentén. Hogy minél többen látogathassák az ünnepélyt, a belépti díjat a szigetre egy forintban állapították meg. A katonai zenekar előtt székeket állítanak föl, melyeknek használatáért 10 krajczárt kell fizetni. De a ki egyszer feláll, azonnal elvesztí jogát a székhöz. A koncertben kétféle árak lesznek: 5 frt az első sorokban és 3 frt a hátrább esőkben. A táncvizsgálomra külön 1 frtos belépti jegyet kell váltani. A bizottság nagy plakátokat nyomtat, melyeket a vidéken minden vasuti állomáson is kiakgatnak. Pestmegeye alispánja maga 100 ily plakátot kért. A rendező bizottság meghívta az ünnepélyre a párisi ünnepély rendezőt, *De Roys grófot*, *Gouzien stb.*, kik meg is ígérték, hogy eljönnek. A bizottság meghívásában hangsúlyozta, hogy csak szerény ünnepélyt akar rendezni, melynek fénye nem vetekedhetik a párisival, s a melylyel csakis a magyar nemzet elismeréséről és hálájáról akarnak tanúságot tenni. A költségeket eddig mintegy 3000 frtra becsülik, melyeknek előleges fedezésére *Tür* tábornok 1000 forintot, *Ráth főpolgármester* 500 frtot ajánlottak föl.

A főállású jétékony ünnepély rendezéséről *Chotek gróf*, monarchiánk követe, sietett köszönetet nyilvánítani a hivatalos „*Moniteur Belge*”-ben. „Mélyen meg vagyok hatva — mondja köszönetében *Chotek gróf* — a szép zene-ünnepély által, mely ép oly megindító, mint a mily egyszerű volt, s kötelességemnek fogom tartani Ausztria Magyarországban közudmásra hozni a hála azon érzetét, mely engem lelkesít. Ott bizonyára jogosult büszkeséggel fogják megútdni, hogy az ünnepély rendezésének egyik leghatalmasabb indoka azon óhaj volt, hogy a dímasztikus ragaszkodás hódolata nyilvánuljon a szeretet királynéjé iránt, ki látván, hogy szülőföldét ily majdnem példa nélküli szerencsétlenség érte, e tervet érdekekkel karolta föl, s azt kegyes gondoskodással környezte.”

A Széchenyi-szobor talapat-köveit e hét elején kezdték elhelyezni. A talapat 28,000 forintba, a hozzá fölvezető lépcsőzet 1400 frtba, a köveknek elhelyezése 800 frtba, a szükséges aszfaltozás 6—800 frtba fog kerülni. A szobor maga 15 lábnyi magas lesz, egy lábál magasabb *József nádor* szobránál. Már tizenkét év, hogy a szobor fölállításának eszméje megpendült, 1860-ban, mindjárt *Széchenyi* halála után, mikor a létesítő bizottság is megalakult. S 1862. év végén már 80 ezer forint gyűlt be, s az első hazai takarékpénztárba tétett kamatozás végett. A pályázatot a szoborra az 1863-iki év őszén hirdették ki, s a határidő 1864-ben tavaszkor járt le, s ugyan az évben ítélték oda *Engelnek* az első pályadíjat, a ki ennek folytán a szobor elkészítésével megbízották. A második pályadíjat *Lszo nyerte*. *Engel* a Széchenyi szobor alakjának mintázásáért 20,000 forintnyi tiszteletdíj kapott. Mintázott még *Engel* a szoborhoz a talapat környeztetül négy kisebb allegorikus alakot, a melyekért aránylagos tiszteletdíjban részesült. Az utolsó alak mintázását az év elején fejezte be. A szoboralakok ércöntését a bécsi es. öntőműhöz végeztette a bizottság. A szobor alapját már három év előtt lerakták, melyre azonban a talapatot csak most kezdik helyezni, s ennek elkészítése pár hetet fog igénybe venni.

Deák síremléke a keresési úti temetőben harmadik évre, 1881-ben lesz kész, mert a monument-lis épület egyes részei művészi kivitelűek lesznek, a mi sok időt kíván. A vastag beton-alap már kész s most az alapfalakat rakják, de csak esztendőre fejezik be a kőműves- és kőfaragó-munkákat, azután pedig még

egy harmadik év kell a díszítésre. Az épület koronájára szárnyas géniust, a béke jelleképét tervezik, melyet majd a bécsi bronz-öntőde készít; továbbá ércből lesz a portál, négy kandelabér és négy trüpsz. Az épület belsejét a haza bölcsének történelmi szereplését feltüntetők művészi freskóképek fogják díszíteni, ugyiszintén négy allegorikus alak az ő főerényeit. A csarnok közepén néhány lépcsőfokon lesz a fehér márványból készülő nagyszerű sarcofag s ebben helyezik el a koporsót, melyben a nagy hazafi hült tetemei nyugosznak. Az egész épület tágas terrázon fog emelkedni, melyhez négy oldalon szabad lépcső vezet föl.

Tomba Mihály emlékéit, melyet 1868-ban állítottak föl a székesmegyei Feketehegy furdóban, az ottani furdóvendégek a múlt hó 26-án megújították s kicsinosították. A mohokkal, páfránokkal és szép női kezek által készített koszorúkkal földíszített emléket előtt egy fénygolyakkal ékített diadalív volt elhelyezve, és délelőtt 11 órakor a *Rákóczy-induló* mellett kíséttél az összes furdóközönség a költő által nagyon kedvelt eme helyhez. Legelőször a szózatot énekeltek el, s aztán ékes koszorút tettek az emlékre; egy debreczeni vendég pedig a költőnek „*Lidércz*” című költeményét szavalta el.

Nemzetközi tudományos ünnep volt e hó 5-én *Kolozsvárt*, s hóse kitűnő tudósuink, *Brassai Sámuel* egyetemi tanár. Az ünnepély története a következő: *Müller Nándor* báró Ausztrália híres átkutatója *Melbourne*-ből *Meltz* *Hugo* kolozsvári egyetemi tanárnak f. év márczius 25-én levelet írt, melyben értesíti, hogy „*Brassai* és *Brassai-optis*” növény-nemek a jeles magyar tudós nevét mennyire terjesztik a tropikus övbéli keleti vidékeken. E növény-nemet azon a tájon találták, a hol *Cook* hajóját javították és *Endlicher* a híres bonatikus keresztelte el *Brassai* nevére. *Kanitz Ágost* kolozsvári egyetemi tanár ugy találta, hogy *Endlichernek* „*Novarum stirpium Decades*” című műve, melyben a világ-hírdő tudós ily kitüntetésben részesítette a magyar kollegát, épen 1839. aug. 5-ről van keltezve. Valóban ritka eset, hogy tudós ily kitüntetés negyven évvel tüljejen. *Kanitz* és *Janka* *Viktor* abban állapodtak meg tehát, hogy e napot megünnepelik és *Brassai* albummal lépik meg, mely tisztelőinek fényképeit tartalmazza. E czézből magyar, francia és német nyelven felhívást intétek magyar és előkelő külföldi botanikusokhoz. És fénnyes sikerrel. A felszólításnak megfelelő számos hazai botanikus és gyűjtő, köztük *Haynald* *biromok*, s a külföld legkiválóbb növénytudósai. A 80 arezképből 46 külföldi tudósé. Báró *Cesati* és a cseh *Purkyně* magyar üdvözlő sorokat is küldtek. Az albumot e hó 5-én délben egy küldöttség élén *Kanitz Ágost* nyújtotta át az ünnepeltnek. Az ünnep interzonalis jelleggel fogva az üdvözlő és köszönő beszédek latinul tartattak.

A király e hó 9-én reggel 4 órakor indul el *Ischl*-ből *Gastein*-ba, a német császár látogatására s másnap fog onnan visszatérni. Az ő fősége erdélyi utjáról elterjedt hírek még nincsenek megerősítve. A hadigyakorlatok alatt, melyek már megkezdődtek, *Albrecht főherceg* tesz körutat, s meglátogatja *Gyulafehérvárt*, *Szebent*, *Fogarast*, *Brassót*, *Segesvárt* és végre *Marosvásárhelyt*.

A külföldi szakértők második szemleutja már egész csendben történt. Megszemlélték a Szamos, *Berettyó*, *Körös*, *Temes* és *Béga* folyókat, s az albudnári mocsarak megvizsgálása után második körutazásukat is befejezve, visszatértek *Budapestre*.

A császárfurdó igazgatósága e hó 9-én zártkörű táncvizsgalmat rendez a furdó híres platójánál alatt. A tiszta jövedelem az „*Arrogante*” hajón elvesztettek családjainak fölségítésére fordíttatik.

Az állatkeret teli kiadásainak fedezésére a kormány sorsjárdékat engedélyezett, a nyerevények tárgyat 200 darab értékes állat képezi. Ajánljuk e sorsjegyeket olvasóink s a nagy közönség figyelmébe; ily módon alkalom nyílik e valóban pirtólsára érdemes s az utóbbi időben szép gyarapodásnak indult közintézetet, habár csekélyebb összeggel is segélyezni. Egy sorsjegy ára 20 kr.

A jövő év egyik nevezetessége. Az 1880-ik évben meg fog történni az, a mi minden száz évben csak háromszor fordul elő, hogy február hónapban öt

vasárnap lesz. Ez 1920-ban, 1948-ban és 1976-ban esik meg ismét.

Magyar harcász a zulu’k ellen. Gyuláról évekkel ezelőtt egy *Császár Gy.* nevű fiatal ember vándorolt ki *Amerikába*. Már elhaltának hitték, midőn a napokban jött tőle levél *Londonból*, melyben *Gyulán* éllányával tudatja, hogy angol hadiszolgálatbalépett és a levél írásakor a zulu’k ellen hadakozó hadosztályhoz küldetett.

Postagalambokkal tettek kísérletet e hó 5-én a budai bombatéréről. A galambok *Komáromban* állapították, ide hajón kosarakkal hozták; miután megérették őket s nyakukra piros szalagot tettek, délelőtt ½11-kor utra bocsátották. A galambok rövid tájékozás után csakugyan *Komárom* felé repültek. A mostani kísérlethez 8 nagy kosárban 180 galambot hoztak. Mikor érkeztek *Komáromba*, még nem tudjuk. *Komáromban* a katonai kinestár egy kapitány parancsnoksága alatt egészen szervezett postagalamb állomást tart, s évenként nagyobb kísérleteket tesznek a szárnyas hírnökökkel, a mennyiben ezeket kosarakban távol helyekre viszik, ott pedig fölszerelik. A galambok rendszerint majdnem mindig visszatérnek állomásaira. E hó 6-ikán a fővárosban tett kísérletre a győri 10 órai hajóval 8 nagy kosárban 180 postagalamb érkezett. A hivatalos pecséttel lezárt kosarakat az együtt érkezett katonai kíséret a *Bombatér*en rakta ki. Egy katona *Kramer* gőzhajózási ügynöknek hivatalos levelet adott át, melyben arra kéri őt a galambposta-parancsnokságot, hogy saját jelenlétében vétesse át, számlássa meg és derült, csendes időben engedje föl a galambokat. A fölengedés előtt a galambokat meg kell etetni és itatni. Minthogy az idő kedvező volt, *Kramer* ur a kosarakról a pecsétet levette, a galambokat pedig megette és itatta, mire egy negyedórát engedett. Azután megszámlálták és fél 11 órakor szabadon bocsátották, a nyakukon piros csikkal jelölt galambokat.

Két tanuló a jövő iskolai év alatt teljes ellátásra fogadtatik be egy *Budapest*en kecskeméti-utczában lakó igen tisztességes családnál. Bővebbet e lap kiadói hivatalosan.

Halálozások.

KÁLLAY ÖDÖN, Szeged város második kerületének országgyűlési képviselője elhunyt *Nagy-Kállón*, tudószerű hűdé követésében, 64 éves korában. A függetlenségi párt egyik legkiválóbb tagja volt, közéletben álló, tösgyökeres magyar ember. A boldogult jellemzését és arcképet lapunk tavaly közölte az országgyűlési arcképcsarnokban, s most csak röviden említjük meg életének főbb mozzanatait.

Nyilvános pályáját *Csanád*-megyében kezdte mint főszolgabíró; 1843-ban *Csanád*-megye, 1847-ben Szabolcsmegye orsz. követe volt; az 1848-ki országgyűlésen egyik tagja volt az eleinte csak 33 tagból állott radikális ellenzéknek, s a *Bathory*-miniszterium lemondása után *Bécs*-be ment, hol jelentékeny része volt abban, hogy a demokraták egyetlet s az egyetemi ifjúság a magyar ügyhöz csatlakoztak. Bem tábornok megnyerésében, a kiűn volt magyar huszárök hazahívásában is része volt; később *Komáromban* mint kormánybiztos szerepelt, a debreczeni országgyűlésen pedig a függetlenségi nyilatkozat buzgó live volt. A világius katasztrófa után őt is halálra ítélték, de *Haynan* egy boszus órájában többékkél együtt neki is megkegyelmezett. *Falusai jóságára*, *Cserére* vonult vissza s itt főleg kultúrörtörténelmi tanulmányoknak élt, migmén az alkotmányos ország ismét fölvirradt. 1861 óta tagja volt minden országgyűlésnek, eleinte mint a nádudvari, majd mint az egyik szegedi kerület képviselője. Ismét a szélső baloldalon foglalt helyet s pártjának híj és áldozatkész tagja maradt mindvégig. Legutoljára a *Szeged*-ért nagy csapás alkalmából szerepelt mint kormánybiztos és az életemtési rendőri osztály vezetője.

A temetés e hó 7-én ment végbe a boldogult cserési birtokán, hol a kiterjedt rokonságon kívül számos tisztelője össze gyűlt. Ott voltak a függetlenségi párt küldöttei, továbbá *Villiczkay*, *Mandel Pál*, *Kállay János* képviselő; *Szabolcs*-megye alispánja a megyei bizottság több tagja, *Nyiregyháza* város polgármestere, és még sokan *Héves*-megyéből. *Buda*-pestről, s a közel vidékről. A megyebeli függetlenségi párt is képviseltette magát. A koporsót egészen elborították a koszorúk. Az országos honvédegyület, koszorújának szolgálya e fölirat volt: „*Hazának éltél, emléked éjen örökké.*” A temetési szertartást a *nyiregyházi* plébánus végezte. A koporsó beszentelése után *Lukács* *Ödön* tartott beszédet, a sirnál

Helfy Ignác képviselő bucsuzott el az országgyűlési függetlenségi párt nevében az elvarattól. A sir a boldogult által kiváló gondallal épelt cseri parkjának dombjában ásátott, nem messze a virág-ágyaktól, hol annyit olvasott, elmékedtet. Ide kívánczokozott temetkezni, s nem a kállói eskeladi sirkertbe.

Losonczi László egész csendben temették el a hétén a budai sirkertbe, s a lapokkal csak akkor tudatták az öreg költő halálát, mikor már koszorút sem lehetett tenni koporsójára, mely egy zaklatott életnek nyújt pihenőt. *Losonczi László* egyik kedveltebb és nagy termékenységű népies költőnk volt. Természetes kedélylyel dalolt, és több dala el is van terjedve a nép közt. Egy időben szerették szavalni is hazafias irányú költeményeit. Különbön nem csak műveit ismerték, hanem a költő személyesen is országszerte ismerős volt, mert sokfelé megfordult, szívesen fölkeresve távol lakó ismerősöket és újabb barátságokat kötve. Mint tanár is működött több ref. főiskolában, főképe a nagy-kőrösiben, hol irodalmunk nem egy jeles foglalkozott akkoriban az oktatással. De az utóbbi években megtört elméje és baja állandónak mutatkozván, a budai igralmas kórházban ápolták és ott is hunyt el *augusztus* 2-án. Született 1818. május 25-én *Kecske*-metén. A hittant és jogtudományt a debreczeni főiskolában hallgatta. 1841-ben *Er-Szalacson* tanár lett, 1843-ban *Biharmegye* egyik követével mint fogalmazó *Pozsony*-ba ment az országgyűlésre, 1844-ben a gyónki gymnasiumban lett tanár, 1849-ben pedig a kecskeméti főiskolában, hol 1853. októberig maradt, a mikor *Nagy-Kőrösön* választották meg, s itt működött mint a magyar nyelv és irodalom tanára élte alkotmányáig. 1853-ban adta ki költeményei első kötetét, mely köztetszéssel találkozott; versei második kötetét 1858-ban jelent meg. Később egyszerre hat kötet költeményt adott ki. Zavart lelki állapotában is mindig költeményeket írt, s keserítette, hogy azokat nem adják ki. Átalában az volt rögeszméje, hogy mindenkint mellőzik és nem részesül a megillel elismerésben. Most már nem haborogtatja többé a dicsvágy!

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: *SCHALLER ERNŐ*, a kassai elemi iskolák igazgatója, a tanügy egyik leghivatottabb és tudományosan képzett férfia, 37 éves korában tudóvészben. — *SOUPFER SÁNDOR*, a szabadságharcban örnagy, 54 éves korában *Budapest*en. — *BUDAHAZY FERENCZ*, a legnégyebb közigazgatási hivatalnokok egyike, 82 éves korában *Sámszomban*. — *GILLIAM VILMOS*, pénzügyi biztos *Fiumében*, példás buzgósságu tisztviselő, 42 éves korában. — *Munkácsi* *IVÓ MIHÁLY*, egy nagy család tisztelt agg feje, 87 éves korában *Szatmárt*. — *ZOR-KOZY KORNEL*, a turóczi megyei lötenyésztési bizottság elnöke, megyei szolgabíró, volt honvéd, s a felsővidéki sportvilág egyik ismert vadásza. — *Soóvári* *Soós Sándor* 76 éves korában *Kassán*. — *MARIÁSSY LÁSZLÓ*, 32 éves korában *Sennyyén*, fiatal nőt és három gyermeket hagyva maga után. — *PELLION BELA*, fővárosi segédmérnök és cs. kir. főhadnagy a *Lipót főherceg* nevével viselő mérnöki ezrednél, 33 éves korában.

Ózvegyn *tonai* gr. *FESTETICH SÁNDOR*É szül. báró *Vessey Konstanca*, 79 éves korában *Ungvár*-on, honnan holteresté *Sziertóra* a családi sírboltba szállították. — *Keselőkeői* *MAJTHENYI* *IGNÁC*É szül. *Frivaldszky Serafine*, 47 éves korában *Budapest*en, és *Verseghen* temették el. — *ÓZV. SZÉCSÉNYI Károlyné* szül. *Reviczky Julia* asszony *Bán czon*. — *CSÁKY ANNA* grófnő, unokája gr. *Csáky Györgynek*, ki ezelőtt száz évvel *Pozsony*-ban a német színházat alapította, 88 éves korában. — *SÁRKÁNY Jánosné*, a szarvasi evang. lelkész neje szül. *Esztergály* *Mária*. — *ÓZV. CZIRJÉK DENESZ* szül. *Jerzszak Terézia*, *Nagy-Váradon*. — *KRAUSZ HERMANÉ* szül. *Frankl Róza* *Szegeden*. — *PILCZ ZSUSZSIKA*, *Mező-Berény* egyik legszebb leánya.

MÁRIA DEL PILAR infanszón, *Alfonz* spanyol király legfiatalabb huga, meghalt *Madrid*-ban.

Szerkesztői mondanivaló.

T.-Vessény. Az ajánlott két életrajz (és arckép) közül az első már meglelt lapunkban, évek előtt. S utra, rendez sokszokunkhoz képest, csak valamely *alkalmatlan* adhatnók. A másik, bár szintén értékes, de műkölési köre oly speciális, hogy a nagy közönségnek, a mi közönségünknek, kevésbé érdekelné. Ha valami közérdeklőbb följátszó egykor rá fordítja a figyelmet — inkább.

Páris. B. A csoportozatot ajánlata szerint rendezték be.

Pápa. S. I. Elfáradtam... ez. költeményét mind a két alakjában megkaptuk. Az utóbbi nem csak tisztázottabb, de valóban jobb is. Választott formája szép, csak hogy majdnem ellenállhatatlan csabít a böbeszedőségre, a gondolat elnyújtására; gondolkozzék csak föllette: miért? Egyes strófák így is jól sikerültek; az egész azonban nagyon h-sszu, itt-ott ismétli is magát. Egyezően, a leg-150 küldeményére írt válszunkat, hogy tehetőségnyomai látszának, ma sem vonjuk vissza, de most sem igen mondatunk többet.

Potászról. Nem mond újat. Időzöjel közre tett refrain-szóra a másé; pedig az a legjobb az egészben.

Polkroztos gyárja. Elég sikerült fordítás s módját ejtjük, hogy föl is használhassuk. Az erdetiek csak a középszerűség mértékét ütik meg; azoknak tehát ártatlan a világosság.

Te szereted el! (*Genre*.) Rettenetes tragikus történet ez. Nem akarjuk szomorítani vele nyájas olvasóinkat.

Elhagyatra. előfölvé... Van benne egy kis „hangulat” — de eszme és tartalom nélkül az még nem elég. Mindazáltal nem mondjuk, hogy ne írjon többet; egyszerűsége s minden val poétaságától ment hangja jogosít némi reményre.

Beborít az ég. A utolsó versszak, egy kis változtatással, elég jó volna. Így szól:

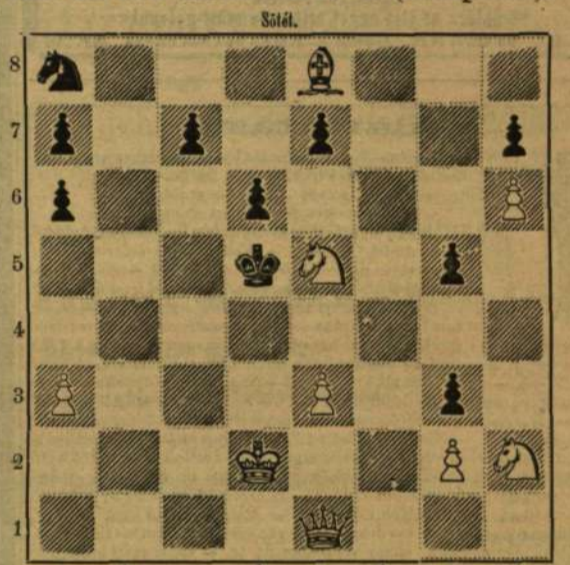
Tenger fölött kőszikla a magyar,
A melyt ha ledől a bős vizár:
Földön, szégyenesebb, nem hová,
Mály sir fenekére rojtozik el.

Ha „tenger fölött...” akkor a képét folytatni kellene s „mely sir fenekére...” helyett azt mondani „mely hullám-sírba...” A többi része gyöngébb. S a másik még gyöngébb.

Nem készíthetők. *Alboin*, *Heine* dalaiiból. *Néhány* ismerősömhöz. — A legboldogabb. *Dalok*. I. Egy kis lánynak. II. *Piros rózsán*. III. *Mit ér a rózsán*. ... *Jövómrol*. — *Ott van csupa...* — *Boldog* vagyok. *Dal*.

SAKKJÁTEK.

1027-dik sz. f. *Ehrenstein M.-tól* (*Budapest*en).

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1022. sz. feladvány megfejtése.

Grimshae W. A.-tól.

Világos.	Megfejtés.	Szól.
1. Bd5—d6	... e7—e6!	(a)
2. Vg8—h8	... t. sz.	
3. V v. B v. H	mattot ad.	
a.		
1. ...	Hg7—e6	
2. Hd3—c5+	... Ke4—e5	
3. Bd6—d5	matt.	

Helyesen fejtekték meg: *Veszprém*-ben *Fülöp József*, *Gelsen* *Glesinger* *Zsigmond*, *Sáros*-patokon *Gérecz Károly*, *Nagy-Dobronyan* *Németh Péter*, *Kolozsvárt* *Csispkés Árpád*, *Budapest*en *K. J.* és *F. H.* *Igal* *Szvetozár*. — *Kolozsvári sakk-kör*. A *pesti sakk-hór*.

Nap	Katholikus és protestans	Görög-Orosz	Izraelita
-----	--------------------------	-------------	-----------

Egy háziorvos hasznosított pelti sor, vagy annak helye egyszerű lgtatásnál 15 krajczár; többletű lgtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden lgtatás után 80 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetőnyomatot elfogad Döbelen; Hasznos stein és Vogler Wallföhannok No. 10, Mosse R. Seilerstráse No. 2. s Oppek A. Wollzeile No. 22.

!!Majdnem ingyen!! A nemrég megbukott nagy angol britania-üzlet-gyár csődjé... 6 db. kitűnő jó asztali kás, britania-üzletnyelével, valódi angol asztali-acczel pengével.

Épen most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában a 39-40. füzet (IV. kötetnek kilencedik és tizedik füzeté [vége]), és minden könyvkereskedésben kapható: TALÁLmányok Könyve.

Mulattatásul a szabadban Flóbert cipőszákok készítéséhez vagy apró sörrelt madarakra frt 12, 14, 18, 24, 30. Utányok 100a golyós 50 kr. nagyobb frt 1.80

TARTALOM: A gáz mint tüzelék. Szellőzés. Gyanták, fűrészek és lakkok. A gyanták keményságygyanták. Balzsamok. A fűrészek és lakkok. Lenolajfűrés, kopalfűrés, borostyánkőfűrészek, táblalakk fűrés. A gummilakk. A japánok jeles lakkja. A pecsétviasz gyártása. A ragasztók. A kauscsuk és guttaperesa.

UJ autómotort készítő a fedél egyszerű betéte alá a kész cigaretták a fedelen előtűnik frt 2.50 - Electric gyújtósejt frt 3.50 - Kész cigaretták papíros szopokával 3 nagyságban 100a kr. 35, készítő kr. 30.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható: FRECSKAY JÁNOS. A szöveget közel 1000 szép fametszéssel látja el intézetünk.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

Vörösmarty életrajza. Irta GYULAI PÁL. Második javított kiadás. Vörösmarty arcképpel. Ára füzve 2 frt.

A LEGUJABB HÁZI TITKÁR. Első rész: MAGYAR LEVELEZŐ. Második rész: MAGYAR ÖNÜGYVÉD. Gyakorlati utmutató. Irta TÓTH LAJOS.

GEITTNER ÉS RAUSCH SZIVATTYÚ-GYÁRA. Budapest, vaczi-körút 21 (57) az Ipar-udvarban. VIZMENTESÍTŐ SZIVATTYÚKAT. MÉLY KÚTAKNAK. FÜRDŐK, ÜRSZÉKEK és VIZELDÉK.

Épen most jelent meg! BUDAPESTI SZEMLE 1879. július-auguszt. 40-ik sz. Ára füzve 2 forint.

TARTALOM: I. PIUS PÁPA ÉS HUNYADI MÁTYÁS KIRÁLY. II. ÉLETEM ÉS KOROM. III. MUHAMMEDÁN FŐISKOLAI ÉLET.

A Budapesti Szemle tájékozni igyekszik a magyar közönséget azon eszmékről, a melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a szaktudomány és művelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom között.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható: TELJES FRANCZIA ÉS MAGYAR SZÓTÁR. Irta MÁRTONFFY FRIGYES.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható: ARANY JÁNOS BALLADÁI. Irta GREGUSS ÁGOST.

Állatgyógyászat avagy a lovak, szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések s egyéb hasznos háziállatok betegségeinek megismerése s gyógyítása. Irta EISENMAYER SÁNDOR és GÖBEL COELESTIN.

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNELME. Irta HORVÁTH MIHÁLY. Az új dolgozat második, bővített kiadása. 30. füzet. Ára egy-egy füzetnek füzve 1 forint.

RÓMAI RÉGISÉGTAN, A RÓMAI IRODALOMTÖRTÉNET VÁZLATÁVAL, BOJESSEN-HOFFA NYOMÁN. Irta ÓKÁNYI PÁL.

A kevésbé tehetősebb osztály olcsóbb vasárnapi ujsága és politikai hírlapja a

Képes Néplap

a legolcsóbb és legelterjedtebb néplap a hazában

ismeretterjesztő részében korszerű, mulattató tanulságos olvasmányt nyújt, a nevezetes hazai és külföldi fejleményeket képes magyarázatokkal kíséri; „Politikai Híradó” című rovatában a bel- és külföldi politikai eseményeket velős rövidséggel előadja, pártatlan elfogulatlan igazságszeretettel, s mindenkor teljesen független meggyőződéssel értelmezi.

Félévre postán házhoz küldve csak egy forint.

Bekötve szintén maradandó becsi olvasmány, melynek olcsósága, tekintve ötvenkét lnyvi képes tartalmát s terjedelmét, pártatlan a népkönyvtár-irodalomban.

A lap rendes tartalmán kívül év végén előfizetőinknek külön mellékletül egy szép nagy képpel szolgálunk, mely keretbe foglalva a szobák falát ékesítheti.

A „Képes Néplap” a „Világkrónikával” együtt félévre... 2 frt. évnegyedre 1 frt.

Előfizetheti postán a Képes Néplap kiadóhivatalához Budapest, egyetem-utca 4-ik sz. címzett postautalvánnyal, mely 5 krajczárért minden postahivatalnál készen kapható.

A t. cz. gyűjtőknek egyszerre beküldött 10 előfizető után egy ingyenpéldánnyal szolgálunk.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárunknál kapható:

KÖZIGAZGATÁSI DÖNTVÉNYTÁR.

A KORMÁNY ÉS KIR. CURIA ELVI JELENTŐSÉGŰ

HATÁROZATAI ÉS SZABÁLYRENDELETEI.

SZERKESZTI

Dr. DÁRDAI SÁNDOR

BORSZÉKY KÁROLY,
semmitűszéki tan. jegyző.

GRÜNWARD BERNÁT,
minist. titk.

Dr. KELEMEN MÓR,
oszt. tan.

Dr. NEUBERGER IGNÁCZ,
kir. it. tábl. p-bíró.

Dr. KOGLER JÁNOS,
oszt. tan.

LEÖVEY SÁNDOR,
minist. titk.

Dr. SCHNIERER GYULA, és
oszt. tan.

ZLINSZKY IMRE,
kir. it. tábl. bíró.

I. évfolyam ... 2 frt

III. évfolyam ... 2 frt

II. évfolyam ... 2 frt

IV. évfolyam ... 2 frt

Dr. Dárdai Sándor a ministertanáctól nyert engedélyt ezen gyűjtéményes munka kiadására s Borszéky K., semmitűszéki tan. jegyző; Dr. Kelemen M. oszt. tan.; Dr. Kogler János oszt. tan.; Dr. Schnierer Gyula oszt. tan.; Grünwald Bernát minist. titk.; Neuberger Ignác kir. it. tábl. bíró; Leövey Sándor minist. titkár, és Zlinszky Imre kir. it. táblai bíró urak közreműködésével eszközölték ezen anyaggyűjtémény, mely legnagyobb részben oly szabályrendeletek, sőt egyes konkrét esetek elintézése alkalmából felmerülő oly ministeri határozmányokat tartalmaz, melyek természetesen a rendeletek tárában nem közöltek. Kiváló érdeklődéssel bírnak ezen első kötetben a választási törvény alkalmazására vonatkozó curiai határozatok, melyeket az ép most országoszerű működő felszólalási bizottságok figyelmébe ajánlunk. Az összes anyaggyűjtémény az egyes szakministeriumok szerint rendezett tárgymutatóval van ellátva, mely könnyű áttekinthetőségével e munkának gyakorlati hasznosságát biztosít.

Teljesen megjelent

TÉTELES EURÓPAI

NEMZETKÖZI JOG.

Irtá

Dr. APÁTHY ISTVÁN

egyetemi tanár,

Ára füzve 3 frt 60 kr.

Franklin-Társulat nyomdája (egyetem-utca 4.).

Glycerin-Crème

a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult a szép, naposított, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legértelmebb szernek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalos frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerekétől, melyek a glycerin-on kívül semmiféle hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

Legfinomabb glycerin-szappan

glycerin és illatos növényekből, különben tisztítja, élénkíti a bőrt, általában a finom pi-reszappan minden kívánt előnyével bír. Ára 35 kr.

Párisi hölgy-por (legfinomabb Poudre de riz)
a bőrnek a egyöntudóbb fehér színt adja, és a riatlansága mellett még a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknek, ugy férfiaknál is, borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 kr., tollal 1 frt.

Kézmosó-por

mandulaszappan és spermecéből készíte, a legértelmebb arc- és kézborítástíró szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kantsuk-tyukszemgyűrűk és essentia. Ára 60 kr. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, Budapest, király-utca 12. szám. 5429

Legujabb fölfedezés!

A cászári királyi kis lotterian 16b mint

80,000 forint

lett az utolsó húzásokon a II. és III. csoportból nyerve, miről számomra köszönő irat áll rendelkezésre.

2000 biztos nyereményt tartalmaz minden csoport, melyek a részvevőknek a fenforgó jártékterv szerint biztosítva vannak.

Előjegyzés

a IV. csoportra az V. csoportra a bécsi húzásra a budapesti húzásra 1879 aug. 30 án 1879 augusztus 23-án.

Mától kezdve csupán a fennebbi 2 húzás lesznek sorok kivizsgálásra és pedig legkevesebb 5 sor egy forintnyi és zeg beküldése mellett. 5462

Druker Miksa irodája: Bécs, Fleischmarkt 16.

* Kivonat a számos köszönő irat és táviratból. Szencsés voltam az ön kitűnőnek bizonyult csoportjátékkal minéljárt az első részvetel alkalmával, az augusztus 2-kán történt bécsi húzáson termő nyerni; miőt fogadit legmelyebb köszönemet. Ravasz Béla, a városi vizmó bivalainoka Budapest.

** Ezennel bizonyítjuk, miszerint Druker Miksa ur irodájában a fenforgó játéktérnek teljes igazságáról meggyőződünk. A bár melyik 5 számot vetők próbára, a játéktérből mindig 2000 nyereményt ért el. Kugler A., Kubacek J., Reiner F., Auspitz L. stb.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magy. irod. intézet kiadásában (Budapest, egyetem utca 4) megjelent és kapható

A ROSSZ SZOMSZÉD.

REGÉNY.

Irtá

Vadnai Károly.

Ára füzve 1 frt.

A rossz szomszéd újabb regényirodalmunk kiválóbb termékei közé tartozik. Kedves és érdekes meséje egy kisvárosi társaságba vezet, melynek alakjai gondtal, híven és költői módon vannak rajzolva. Egy öreg ember vad gyűlölsége elválasztani törekszik két szerető ifjú szívet s e szívek ragaszkodása utójára még az ő régi sebét is meggyógyítja. A fiatal leány belső világának rajza tele van idylli, gyöngéd, finom vonással, mely önkénytelenül lebilincseli az olvasó részvétét s érdeklődését bevonja e kis családi dráma körébe. A humoros genre-alakok is igen sikerültek. A mi pedig e könyv fő érdemét alkotja: a nyelv, stíl, előadás kiváló gondja, mely Vadnait újabb regényiroánk közül méltán emeli ki.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárunknál kapható:

IGAZSÁGÜGYI RENDELETEK.

A magy. kir. miniszterium által kibocsájtott törvénykezési rendeletek GYŰJTEMÉNYE.

Betűrendes tartalommal ellátva.

Ügyvédek és bíróságok használatára.

1874-ik évi folyam füzve 40 kr.
1875-ik évi folyam füzve 80 kr.
1876-ik évi folyam füzve 50 kr.
1877-ik évi folyam füzve 50 kr.

Ca. és kir. szabadalm. a maga nemében egyetlen hatáskor. **patkány- és egér-irtó szer.** Egy bádog-doboz ára 1 frt. 6 doboz 5 frt o. é. Valdó per-szal, minden rovar irtó por. Közvetlen szál-limányu, vegyileg tisztá növénykészt-mény, csupán válogatot, jótállás mellett biztosan ható alk-trézsekből összeállítva, telje-sen méreg nélküli, mint a poloskák, bolhák, moly, házi tü-csók, avabogár, hangyák stb.-ket felülmúlhatlanul irtó szer gyantán oliszerve, dobozokban, minden doboz egy szórókészülékkel ellátva. 1 frt és 55 kr.-jával. **Speciali-tas, küb-nőben biztos és gyöke-resen ható svábbogár (Weimchen) irtó por.** 1 csomag ára 50 kr. 6 csomag 2 frt 55 kr. o. é. Teljesen méreg nélküli, gyors és biztos hatású **orosz-bogárt (csótány-bogár) irtó por, dobozok-ban (külön szóró készületek alát-va), ára 1 doboznak 1 frt és kisebb 55 kr. o. é. Teljesen méregmen-tes, biztos és gyöke-res hatású **molyokat és hangyákat irtó por.** E por nemcsak megóv a moly- és hangya-kirágások ellen, hanem még biztosan és gyö-keresen ki is irtja a rova-rokat, ha az butorok, sző-nye-ek, tüntetők, gyap-jukelmék, szőcskérek, koca-siba stb. hintetik. Dobo-okban o. é. 1 frt 55 kr. és 30 kr.-jával. Ca. és kir. szab. gyökere-sen ható **poloska-irtó szer,** 1 útorok számára. Egy nagy üveg 50 kr. 6 üveg 2 frt 55 kr. 1 kis üveg 30 kr. 6 üveg 1 frt 55 kr. o. é. Földmulhatlan hatású **poloska-irtó szesz** falazat számára. Festendő, me-szelésnél vagy falak mázolásá-nál a festékbe, mézbe vagy vakolatba keverésre alkalmas. Egy pintes üveg ára 1 frt, 6 pintes üveg 5 frt. 1 pintes üveg légszeges egy középnyagságu szobára. Elpusztíthat-lan mézga-fujtatók, melyek segítségével a rovar-, moly vagy**

oroszbogár-por egy formán szét szórható, és a legkisebb hasa-dékokba belövelhető. Egy da-rab ára 50 kr. o. é. Számos megrendelést vár: **REISS B.,** 5003 magy. kir. szabad. vegyesszerek gyára Budapest, király-utca 47. l. em. Fiókraktár: 5273 Thauer József urnál Pesten, három korona-utca 9

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: / egész évre ... 12 frt / félévre ... 6 * / Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre ... 8 frt / félévre ... 4 * / Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre ... 6 frt / félévre ... 3 *

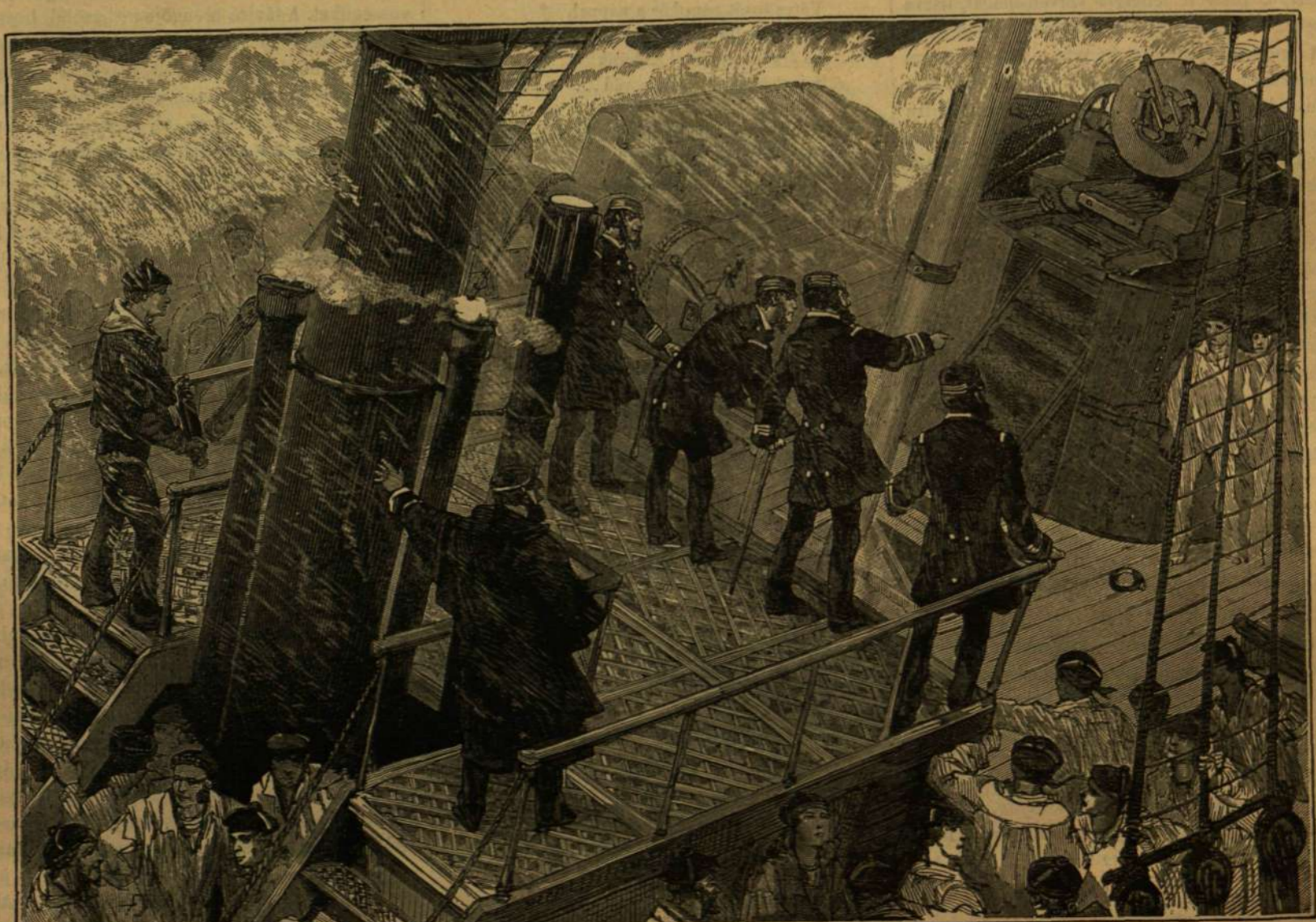
33-dik szám. 1879. BUDAPEST, AUGUSZTUS 17. XXVI. évfolyam.

AZ ARROGANTE ELSÜLYEDÉSE.

M EGHATÓ volt az a részvét, melyet a francia nép hazánk iránt a szegedi csapás alkalmából tanúsított. Igaz, hogy a szerencsétlenségnek van joga bármely ajtón bekopogtatni, de csak a jó szív ajtaja az, mely megnyílik a kopogtatásra. S Franciaország szívének ajtaja megnyílt a mi szerencsétlenség előtt, s Páris testvéri keblére ölelte Szegedet. A francia főváros részvétét egyszerű nyilatkozatban köszönték meg Magyarországról. E

köszönet végén az áll: „nem kívánjuk, hogy egy-hamar hasonló szomorú alkalom adódjék meg-mutatnunk, hogy hálásak vagyunk irántatok; azonban, ha szerencsétlenség érne, számíthatok reánk”. Fájdalom, ez alkalom nem késett sokáig, melyben adott szavunkat be kell váltani. Meg-érkezett hirtelen egy nagy szerencsétlenségnek, mely az Arrogante nevű páncélos hajó elsülyedésé-vel s száznál több emberélet odavesztésével Fran-cziaországot érte. Annak idejében mi is említést tettünk e katasztrófáról. Most azonban, hogy Magyaror-

szág ez alkalmat arra használja föl, hogy a francziák nagylelkű részvétét viszonozza: szük-ségesnek látszik, hogy bővebben is megemlékez-zünk róla. Toulontól nem messze van a Hyères sziget kikötője, mely előtt a Sovereign nevű hadihajó s a hozzá csatolt két páncélos ágyunaszád, az Arrogante és az Implacable szokták tartani lö-gyakorlataikat. Az Arrogante éppen Giens szigete mellett horgonyozott márczius 21-én, midőn egy keleti szélrohamban lepte meg. A hullámok belecsapódtak a hajó orrába s oly helyzetbe hozták a hajót, mely

D'ANNONVILLE hadnagy. PATUREL hadnagy. REISS hadnagy. PAUL hadnagy. TOIR segédőrnagy. AZ ARROGANTE HAJÓTÖRÉSE. — MÁRCZIUS 19. D. U. KÉT ÉS FÉL ÓRAKOR. — A TISZTEK A HAJÓFÖDÉLZETEN. — A SÜLYEDŐ HAJÓ.